Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 2 (13797) | 1975 оной январиин 3, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. Г. СЕМЕНЬКОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын промышленна предприятинуудта олон жэлэй туршада hайнаар ажаллаhанайнь түлөө Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь Мария Григорьевна **Семеньковае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн К. ШОМОЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной декабриин 30.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. М. ДУГАРОНДО БУРЯАДАЙ АССР-эй ХУДАЛДАА НАИМААНАЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын худалдаа наймаанай хүгжэлтэдэ габьяатай байhанайнь түлөө «Рособувьторг» гэжэ оптово баазые эрхилэгшэ Семен Митыпович **Дугарондо Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной декабриин 31.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ф. И. УНАГАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, партийна, совет органуудта олон жэлэй туршада аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаhанайнь түлөө Мухар-Шэбэрэй аймагай арадай хинаятын комитедэй түрүүлэгшэ Фадей Иванович **Унагаевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной декабриин 31.

ТҮГЭСХЭХЫ ЖЭЛДЭ—ГАБШАГАЙ АЖАЛ

АМЖАЛТААРНЬ АМАРШАЛБА

Даша Цыренович Самбиловай даадаг бригада 1974 оной декабриин 30-да табан жэлэйнгээ даабариие дүүргэбэ. Зэдын комбинадай Холтосоной руднигай энэ бригада табан жэлэй дүрбэн жэл соо 100 мянган тонно руда малтан гаргаа.

Бригада hара бүхэндэ 1000 тонно руда малтана гэхэ гү, али нормоёо дундаа зэргээр 123 процент дүүргэжэ ябана. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа 128,8 процент дүүргээ.

Комбинадай түрүү коллективүүдэй нэгэн болохо энэ бригада партиин ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада харюу болгожо, табан жэлэйнгээ түсэбые В. И. Ленинэй түрэhэнhөө хойшо гүйсэхэ 105 жэлэй ой болотор дүүргэхэ уялга абаад, бусад бригадануудые мүрысэхыень уряалhан байна.

Руднигай бусад бригаданууд табан жэлэй түсэбые 4,5 жэл соо дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсожо, угтамжын түсэб баталан абаhан юм. Холтосон руднигай 26 бригада табан жэлэйнгээ даабариие дунда зэргээр 112 хоногоор уридшалан дүүргэжэ ябана.

Нүхэр Самбиловай бригадын табан жэлэйнгээ түсэбэй hүүлшын тонно руда малтан абаад, шахтаhаа гарахадань, сугтаа хүдэлдэг бусад нүхэдынь, комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд баяр ёһололой оршон байдалда угтажа, амжалтаарнь халуунаар амаршалhан байна. Холтосоной hургуулиин пионернүүд ажалай түрүүшүүлые амаршалаад, баглаа сэсэг барюулаа, пионернүүдэй галстук зүүлгээ.

«1974 оной социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэг, мүн мүнгэн шан түрүү бригадын бүхы гэшүүдтэ барюулагдаа. Даша Цыренович Самбиловта «Юhэдэхи табан жэлэй ударник» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдобо.

Н. ХАБАЛОВ,
партиин Захааминай райкомой промышленностиин таhагые даагша.

ХОЛО ҮЛҮҮЛБЭ

Республикын ой модоной ажахын министерствын мэдэлэй ажалша коллективүүд юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ ой тайгые сэбэр болгожо, мододойнь саашадаа hайнаар ургаха арга олгохо зорилгоор 23800 гектар газарта элдэб хүдэлмэри хэхэ түсэбтэ даабаряа декабриин 24-дэ дүүргэжэ, шэнэ жэлые ажалай горитой амжалтаар угтаба.

Тэрэнhээ гадна, арадай үргэн хэрэглэлэй элдэб янзын эд бараа гаргаха, худалдаа наймаанда дамжуулан үгэхэ түсэбөө 70 гара мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

1974 ондо хараалагдаhан гүрэнэй түсэб болон абаhан социалис уялгануудаа бүхы талаарнь болзорhоонь уридшалан дүүргэhэн тухайгаа Ивалгын, Кикын ба Буй гэжэ тосхоной лесхозууд мэдээсэhэн байна.

Модо отологшо Василий Казарбин, модошо дархан Владимир Гомбоев, тракторист Владимир Анфилофьев, лесник Антон Яковлев болон бусад олон хүдэлмэришэд жэлэйнгээ социалис уялгануудые 110—120 процент дүүргэжэ шадаа.

А. ГОНЧИКОВ,
республикын ой модоной ажахын министерствын түсэблэлгын таhагай начальник.

ҮТЭГ ШЭБХЫН ҮРЭ ЕХЭ

Хурамхаанай совхозой Н. С. Зверьковой хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал лугомелиоративна отрядай механизаторнууд hүүлэй жэлнүүдтэ даалгагдаhан сабшалангайнгаа үрэжэл hайжаруулhанай ашаар үбhэ носоотой баян ургаса хуряадаг болонхой. Мүнөө газетын штатнабэшэ корреспондент, республикын габьяата агроном Б. Гомбоев дурсагдагша отрядай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр доро бэшэбэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ коммунист, үнинэй механизатор Николай Савельевич Зверьковой хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал лугомелиоративна отрядай туйлаhан амжалта тухай hураг суу бүхы Хурамхаанай аймагаар тарашанхай гээшэ. Ушарынь хэдэдаа тус отрядай гэшүүд даалгагдаhан сабшалангайнгаа үрэжэлыень hайжаруулха хүдэлмэри жэл бүри таалгаряагүй ябуулhанайнгаа ашаар ниитынгээ адууhа малда шэмэтэ үбhэ тэжээл ехээр хуряажа абадаг болонхой юм.

Тиин үнгэрhэн зун тус коллектив бүхыдөө 9500 центнер үбhэ бэлэдхэжэ, 1217 центнер сенаж даража абаа бэлэй. Энэ шэнэ амжалта туйлаhандаа КПСС-эй райкомой шиидхэбэреэр аймаг доторoo онсо шалгаршанда тоологдожо, нэгэдэхи hуури эзэлhэн, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэhэн байна.

Дурсагдагша отряд тус устаа «ДТ-75», «МТЗ» түрэлэй трактор даажа абаhан 10 механизаторhаа бүридэнхэй. Бүхы тракторнуудынь хэрэгтэй түхеэрэлгэ, механизмуудаар хүсэд хангагданхай юм.

Н. С. Зверьковой хүтэлбэрилдэг лугомелиоративна отряд ямар аргаар иимэ ехэ амжалта туйлана гээшэб? Хүн бүхэнэй 1000 центнер үбhэ тэжээл яагаад бэлэдхэжэ абанаб? гэhэн асуудалнуудта харюусахаhаа урид даажа абаhан сабшалангайнь газар тухай хэдэн үгөөр тобшолон хэлэлтэй.

Хурамхаанай совхоздо сабшалангай газар яhала элбэг юм. Гэбэшье диилэнхи зубинь дошо болдогто, hөөг бургааhанда дарагдашанхай, дамаг налхида абташанхай тула ургасашье багаар хуряагдадаг байhан. Тиин 5—6 жэлэй саада тээ совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хамтынгаа ээлжээтэ зүблөөн дээрэ сабшалангаа үндэhөөрнь hайжаруулжа, саашадаа үбhэ тэжээл ехээр абаха тухайгаа хэлсээ бэлэй. Тиигэжэ энэл зүблөөндэ нэн түрүүлэн нуга сабшалангайнгаа үрэжэл hайжаруулжа, дошо болдог, hөөг бургааhаа сэбэрлэhэнэй ашаар тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулха байhанаа зүбөөр ойлгожо, түхэреэн жэлэй туршада сабшалан дээрэ хүдэлхэ тусхай лугомелиоративна отряд эмхидхэхэ шиидхэбэри абтаа hэн.

Шэнээр байгуулагдаhан отрядай механизаторнууд абаhаар даалгагдаhан сабшалангаа дисктэй борнойгоор борнойлоод, хүрьhыень соолложо, зарим газарайнь дошо болдог, hөөг бургааhа отолhон байна. Удаань наг шэбхэ зөөжэ гаргаhан, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа захалаа юм. Мүн зарим сабшаландаа үтэг хэжэ, саг болзортонь гурба дахин hайса уhалhан байна. Эдэ бүхы ажалаа жэгдэ ябуулhаниинь түрүүшын жэлhээ hайн дүн харуулаа бэлэй.

Һүүлээрнь hайжаруулагдаhан сабшалангайнгаа ногоо өөhэдынгөө хүсөөр, оньhон аргаар хуряажа абаа hэн. Сабшалангай үрэжэл hайжаруулhанай аша үрын ехэ байhые түрүүлэн мэдэжэ абаhандаа, тус отрядай коллектив даалгагдаhан газар дээрээ хэды зэргээр наг шэбхэ гаргажа тарааха ба минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хэмжээень тодорхойлжо абаа юм. Мүн жэл бүри үтэг хэгдэhэн газарынь горитойгоор дээшэлжэ, абтадаг ургасань хараа байса нэмээ бэлэй.

Түхэреэн жэлэй туршада сабшалан дээрээ ажалладаг отрядай гэшүүн бүхэн хараалhан даабаряа заабол жэншэдгүй бэелүүлхые оролдоно. Жэшээлбэл, урдандаа Мүргэнэй сабшаланhаа оройдоол 3 мянган центнер үбhэн абтадаг байhан hаа, нёдондо жэл эндэhээ 6 мянган центнер үбhэн хуряагдаа. Мүн бэшэшье сабшалангай ургаса урдынхиhаа 1,5—2 дахин дээшэлэнхэй.

Мүнөө дурсагдагша отрядта 400 гектар уhалагдадаг сабшалан даалгагданхай гэхэ гү, али энэнь ганса бүлүүр станцяар ундалуулагдадаг юм. Гэбэшье энэ ехэ газараа тэдэнэр хоёрхон бүлүүр станцяар уhалаа.

Сабшалан ундалуулха үедэ ехээр тухашархагүйнь тула совхоз бүлүүр станцинуудые бүри олоор абаха аргатай. Теэд нимэ станцинууд «Сельхозтехника» нэгэдэлэй аймагай отделенидэ абтанагүй бшуу. Мүнөө Николай Савельевич Зверьков хуушарhан бүлүүр станцинуудтаа ехэтэ hанаагаа зобоно. Юуб гэхэдэ, тэрэ станцинь даншье hаа хуушаршоо, зарим деталь, узелнуудынь элэжэ муудашоо. Отрядай хүтэлбэрилэгшын мэдүүлhэнэй ёhоор хабартаа газараа уhалжа шадангүй байжа магад. Эдэ үдэрнүүдтэ заhабарилха гэхэдэнь, hэлгэжэ табиха запасной частьнууд олоор дуталдана. «Сельхозтехникэдэшье» олдоногүй ха юм. Эндэ илангаяа уhа hорохо бүдүүн хоолойнь хуушаржа, отрядай механизаторнуудай сэдьхэл зобооно.

Н. С. Зверьковой хүтэлбэрилдэг тус отрядай коллектив үбhэеэ өөhэдынгөө хүсөөр хуряадаг юм гэжэ дээрэ тэмдэглээ hэмди. Энэнь юугээрээ hайн бэ гэхэдэ, нэгэдэхеэр, сабшалангай ургаса түргэн болзорто хуряагдана. Хоёрдохёор, механизаторнууд хэhэн ажалайнгаа дүнгөөр урмашуулагдадаг тула ургуулhан үбhэеэ гээлтэ хоролтогүйгөөр, hайн шанартайгаар суглуулжа абана.

Гадна отрядай механизаторнууд ямаршье хүдэлмэри хэхэдээ ажалаа хоорондоо хубаажа абадаг заншалтай. Тиимэhээ бүхы трактор, оньhон түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ бшуу.

Үбhэ хуряалгын үедэ отрядай механизаторнууд абаhаар доро газарай сабшалангай ногоо hүрилжэ абана. Ушарынь гэхэдэ, Баргажан голой эрье шадархи сабшалан халтад гэбэл уhанай үерлэхэдэ абтажа хосоршодог шуу. Хоёрдохёор, энэ үедэнь добо газарай ногоон ургажа хүсэдэг байна ха юм.

Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ механизаторнууд сабшалга тармалга хоёрой хоорондо ехэ зай гаргадаггүй. Иигэжэ хуряахадань абтаhан үбhэниинь hайн шанартайгаар hүрилэгдэнэ.

Тус отрядай гэшүүд гурбадахи жэлээ үбhэ бэлэдхэхэдээ бүхы совхоздо hүрилэгдэдэг тэжээлэй дүрбэнэй гурбан хубиие суглуулжа байна. Иигээд ерэхэлээрээ оньhон аргаар тэжээл бэлэдхэхэдэ түргэншье, бага гаргашатай байна гээшэ.

Намартаа үнгэргэгдэhэн сабшалан hайжаруулха габшагай хоёр hарын туршада отрядай коллектив ехэхэн хүдэлмэри хэhэн байна. Энэ хугасаа соо 93 гектарай сабшалан бүлүүр станцяар уhалжа, 117 гектар газарай шулуу шохой суглуулжа, 32 гектар хүбхэнтэhэн сабшалан дисктэй борнойгоор борнойлоо юм. Мүн энэ хоёр hарын туршада сабшалан дээрэ 3 мянга гаран тонно наг шэбхэ зөөжэ, даабаряа 500 тонноор үлүүлээ. Соносхогдоhон габшагай хоёр hарын туршада механизаторнууд Д. Очиров, А. Макин, Ф. Колбик, А. Гармаев гэгшэд онсо шалгараа бэлэй. Эдэнэр үдэр бүриингөө нормо 120—140 процент бэелүүлдэг байhан юм.

Тиихэдэ энэ отряд зөөжэ гаргаhан наг шэбхээ тэрэ доронь тараажа, балуураар бутарган хүрьhэндэнь нидхэрдэг байна. Мүнөө сабшалан дээрэнь нэгэшье обоохой наг шэбхэ байхагүй.

Саашадаашье тус отрядай хэхэ ажал нилээд ехэ. Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ энэ багахан коллектив тус бүридөө 1,100 центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряажа абахаар хараална. Энэ зорилгонь заабол бэелүүлэгдэхэл байха гэжэ найдахаар.

Б. ГОМБОЕВ,
манай штатнабэшэ корреспондент.

ТҮРҮҮ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ АМЖАЛТА

ТҮМЭР ЗАМАЙ Улаан-Үдын станциин коллектив ашаа шэрэхэ 1974 оной түсэбые болзорhоонь 18 хоногоор уридшалан дүүргээд, табан жэлэй hүүлшын жэлэй тоосоогоор ажаллажа эхилээ.

Шэнэ жэлые ажалай амжалтаар угтаhан энэ коллектив 1975 онойнгоо зорилгонуудые тодорхойлоо. Табан жэлые болзорhоонь уридшалан дүүргэхэ хэрэгтэ хүн бүхэнэй хубитаяа оруулхын, тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхын тула ажахын тоосооной гуримда коллектив hаяхан оробо.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

* * *

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» орденто «Электромашина» заводой коллектив табан жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ мүрысөөндэ hайн үрэ дүн туйлана. Тэдэнэр табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэhэн тухайгаа элидхээ.

Алмалта, арьбалалтын гурим наринаар сахижа, 100 тонно хара металл, 300 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаhан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха габан жэлэй түсэб дүрбэн жэлэй хугасаада дүүргэгдээ. Коммунис ажалай ударнигууд В. Курбетьева, В. Моисеенко, А. Бронникова, В. Ненашев, Н. Карлушин, С. Мантаков, В Паушкина өөhэдынгөө табан жэлэй түсэбые дүүргээд, 1976 оной даабари дүүргэжэ эхилээ.

Н. ДЕМИН.

* * *

«ТЕПЛОПРИБОР» заводой коллектив табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбhөө гадуур 271 мянган түхэригэй промышленна продукци худалдажа, шэнэ жэлые угтажа байна. Шудхалгын, токарна патронуудай цехүүдэй, механическа участогай коллективүүд жэлэй үрэ дүнгүүдээр завод соогоо түрүү hуурида гараа.

Токарьнууд А. И. Яковлев, М. К. Пластинин, А. И. Плюснин, И. В. Самсонович, В. И. Севастьянов табан жэлэйнгээ даабарита түсэбүүдые түгэсхээд, ерэхэ табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа байна. Үйлэдбэриин олон түрүүшүүл дүрбэн жэлэй даабариие үни дүүргээд, табан жэлэй hүүлшын оной, мүн табан жэлэй бүхы даабариие болзорhоонь холо уридшалан дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

П. АТРИКОВА.

* * *

УЛААН-ҮДЫН авиапредприятиин коллектив декабриин 9-hөө табан жэлэй hүүлшын оной түсэбөөр ажаллана. Энэ предприяти үнгэрhэн жэлэй 11 hарын туршада нэгэ миллион 166 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаhанhаа hураггүй ехэ юм.

Нижнеангарскын, Баргажанай адагай, Муя, Романовкын аэропортнуудай коллективүүд жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

И. ХРАПУНОВ.

Иннокентий Михайлович Макин — Ивалгын ОПХ-гай түрүү трактористнуудай нэгэн.

Эрхим ажалайнгаа түлөө нэгэнтэ бэшэ магтаал, солодо хүртэhэн, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй Иннокентий Макин хабарай тарилгада машина, техникэ бэлдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ивалгын ОПХ-гай 4-дэхи отделениин механизатор И. М. Макин.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

НЮТАГААРХИНҺАА ЖЭШЭЭ АБАНА

Үбэлэй hаранuудта үнеэдэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлжэ, 7 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1100 килограммhаа доошо бэшэ hү hааха үүсхэл гаргаhан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hаалишад, малшадай уряа аймагай бүхы ажахынуудта hайшаан дэмжэгдээд, урагшатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Ехэ hүнэй түлөө hаалиин фермэнүүдэй болон тус тустаа hаалишадай хоорондо социалис мүрысөө бодото hайнаар эмхидхэhэнэй ашаар hүүлэй үедэ тад ондоо дүнгүүд харагдана. Һү гүрэндэ худалдаха түсэбөө аймаг бүхыдөө 1974 оной ноябриин 15-да 108 процент дүүргээд байгаа. Урзандаанай энэ үеынхитэй сасуулхада, 113 процент болоо гэхэ гү, али 7 мянга гаран центнер hүн үлүү худалдагдаад байгаа. Илангаяа үүсхэл гаргаhан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид, Оёорой, Ториин, Борьёогой совхозууд, XX партсъездын, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир» колхозууд hайн дүнгүүдые харуулна.

Һү hааха талаар аймагай бүхы 34 МТФ-нүүдэй 24-ниинь 1974 оной түсэбые декабриин 1-дэ дүүргээд байгаа. Тэдэнэй табаниинь үнеэн бүриhөө 2 мянган килограммhаа ехэ hү hаагаа. Тиихэдэ Ленинэй орденто Борьёогой совхозой П. И. Линейцевагай эрхилдэг Нугын фермын hаалишад, малшад үнеэн бүриhөө 2651 килограмм hү hаанхай. Энээнэй ашаар тус фермэ декабриин 1-нэй байдалаар 900 центнер hү жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур гүрэндөө худалданхай. Иимэ амжалта миин ерээгүй, ехэ оролдосо гаргаhанай гэршэ мүн. Эндэ ажалладаг аймагай түрүү hаалишан, hаалишад хоорондын мүрысөө үүсхэгшэ Е. Г. Грудинина үнгэрhэн жэлэй 11 hарын туршада даалгагдаhан үнеэн бүриhөө 3717 килограмм hү hаагаад байна. Нёдондоной ноябрь hарада үнеэн бүриhөө 256 килограмм hү hаажа, эрхимлээ. Сугтаа хүдэлдэг Е. Б. Доржиевань үнеэн бүриhөө 3050 килограмм hү hаажа, аймагай hаалишадай үнинэй эрмэлзэлгэ —3 мянгатанай тоодо гаралсаба. Зэдын аймагай малшад, хопишод бэс бэсынгээ hайн жэшээе дары дэмжэн абажа, бэелүүлдэгэрээ суурхадаг.

Шэнэ жэлдэ гурбан мянгатанай тоодо оролсохоор эрмэлзэhэн олон hаалишад үбэлэй 7 hарада ехэ hү hааха социалис уялгануудые абанхай. Жэшээнь, бүхы фермээрээ 11 hарын туршада үнеэн бүриhөө 2651 килограмм hү hааhан Борьёогой совхозой Нугын hаалиин фермынхид үбэлэй hаранuудта үнеэн бүриhөө 1300 килограмм hү hааха гэhэн уялга абаад, түрүүшэн үдэрнүүдhээ бэелүүлжэ байна. Үбэлэй эхинhээ малдаа тэжээлыень буйлуулан үгэхэ, бүдүүн тэжээлээ хэршэн жэжэлээд, шэмэтэ болон таряа талханай зүйлтэй холижо эдюулнэ. Сүүдхэдээ 4,5 килограмм холимол тэжээл, 3—4 килограмм бүдүүн тэжээл, 25 килограмм силос үгтэхын хажуугаар бурдууг уулгагдана. Малай байра сэбэрлэхэ, тэжээл буйлуулха, үнеэ hааха ажал оньhожоруулагданхай. Тэжээл буйлуулха, тэжээлыень малда тараан үгэхэдэнь мал адуулагшад hаалишадта туhалалсадаг юм.

Мүн «Октябрьский» совхозой түбэй hаалиин фермын малшад гэгээтынхидэй үүсхэлые халуунаар дэмжээд, үбэлэй 7 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1100 килограммhаа доошо бэшэ hү hааха гэhэн зорилго табинхай. Һаалишад Д. Улзытуева —1300 килограмм, Ц. Базарова —1200 килограмм hү hааха гэhэн уялга абаа. Энэ фермын hаалишад 11 hарын туршада үнеэн бүриhөө 2200 килограмм hү hаажа, жэлэйнгээ түсэбые 100 процент дүүргэнхэй. Эндэхи бусад гурбан фермэ сооhоо Доодо-Нугын фермэ жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриhөө hаагдаhан hүнэй хэмжээе хоёр мянганда хүргэхөөр. Совхозой бүхы 38 hаалишадай 13-нь хошоод мянгатанай тоодо оролсоод ябана.

Һаалишад Цыпылма Базарова, Мария Ванданова, Дулма Улзытуева, Д. Жигдоржиева, В. Бурлакова, Х. Данзанова гэгшэд жэлэйнгээ социалис уялгые дүүргээд, 1975 оной түсэбөөр үнинэй хүдэлнэ. Совхозой түбэй фермын hаалишад үдэр бүриингөө дүн гаргажа, сүүдхэ, 5—10 хоногто хэнэй ямараар хүдэлжэ гараhые зүбшэн хэлсэдэг, хэнэй hаам доошолноб, тэрэнэй шалтагааниие элирүүлдэг болонхой. Малдаа тэжээлыень шанаржуулан эдюулхэ асуудалда ехэ анхарал табигдана. Эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулhанай ашаар энэ фермынхид hүүлэй үедэ сүүдхэ бүриин hаамые 3040 килограммаар нэмээжэ, 700 килограммда хүргэбэ.

Хүршэнэрэйнгөө үүсхэлые нэгэн дуугаар дэмжэжэ, үбэлэй hаранuудта hүн далай билтаруулха байhан тухайгаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозтой зэргэ оршодог «Мир» колхозой Харабсанай фермын малшад мэдүүлбэ. Эндэ үнеэдые hааха, уhалха, тэжээл буйлуулха, шабааhа шэбхые сэбэрлэхэ хүдэлмэриие оньhон аргаар хэдэг болонхой. Тус фермынхид бүхыдөө 1050 килограмм hү 7 hарада hаахабди гэжэ мэдүүлээ.

Аймагай бусадшье ажахынуудай hаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэд нютагаархинайнгаа үүсхэлые дэмжээ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Зэдэ.

„ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮДНАЙ БҮТЭМЖЭТЭЙ, ҮРЭТЭЙ БАЙГАА"

АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Фахмитай хөөрэлдөөн

СССР-тэ албанай хэрэгээр ерэхыемнай намайе, миниин нүхэр, сэрэгэй министр генерал-полковник Абдель Гани аль-Гамасиие урьhан, бүхы хуудалнуудаар оронуудайнгаа хоорондын харилсаае бэхижүүлхын тула эршэмтэй холбоо хэхэ арга боломжо бидэндэ олгоhон совет хүтэлбэрилэгшэдтэ баясхалан хүргэнэбди гэжэ АРЕ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Исмаиль Фахми ТАСС-ай сурбалжалагшэ Ю. Корниловтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Совет хүтэлбэрилэгшэдтэй гурбан үдэрэй турша соо хэhэн хөөрэлдөөнүүд үрэтэй, бүтэмжэтэй байгаа. Эдэмнай хани ёhоной оршон байдалда үнгэржэ, манай оронуудай ба арадуудай хоорондын хани барисаанай, харилсаа холбооной улам бэхижэжэ байhые элирхэйлэн гэршэлнэ. Эдэ хөөрэлдөөнүүд хоёр ороной хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөлгын хэрэгтэ шухала хубита болохо гээд этигэнэбди.

Бидэнэй хөөрэлдэhэн совет хүтэлбэрилэгшэд, түрүүшын ээлжээндэ нүхэр Л. И. Брежнев, манай оронуудай хоорондын харилсаае бэхижүүлхэ, тэрэнээ саашадань хүгжөөхэ ба батадхахын тула таарамжатай оршон байдал хангаха гэжэ ехээр эрмэлзэдэг байна гээд үнэншөөбди гэжэ И. Фахми тусхайлан тэмдэглэбэ. Дүтын Зүүн зүгтэ таарамжатай ба бата бэхи эб найрамдал хангаха зайлашагүй нүхэсэл болгон, Палестинын араб арадай национальна эрхэ хангаха, эзэмдэгдэhэн газар дайдаяа бусаалгахын түлөө араб оронуудай арадуудай тэмсэлые бүрин дэмжэхэ байха гээд мүн лэ үнэншэнхэйбди.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. Громыкада, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Маршал А. А. Гречкэдэ баясхалан хүргэхые, тэрэшэлэн СССР-тэ ерээд байха, хөөрэлдөөнүүдые хэхэ үедөө бидэнэй үзэhэн үнэн сэхэ харилсаа холбооной оршон байдал ханангяар тэмдэглэхые мүн лэ хүсэнэб гэжэ Египедэй гадаадын хэрэгүүдэй министр түгэсхэл дотороо мэдүүлээ.

(ТАСС).

АРЕ-гэй МИНИСТРНҮҮД БУСАБА

Египедэй Араб Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Исмаил Фахми, АРЕ-гэй сэрэгэй министр генерал-полковник Мухаммед Абдель Гани аль-Гамаси гэгшэд орондоо бусахаяа Москваhаа мордоhон байна.

АРЕ-гэй ба СССР-эй гүрэнэй тугуудай хиидхэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ И. Фахми ба М. А. Г. Гамасиие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко болон бусад тушаалтад үдэшөө.

АРЕ-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Мухаммед Хафез Исмаил мүн лэ үдэшэлсэбэ.

(ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1975 ОНДО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБЭЙ ПРОЕКТ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, депутат И. А. ХАЗАГАЕВАЙ элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд!

Буряадай АССР-эй арадай ажахые 1975 ондо — юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проектые республикын Министрнүүдэй Совет таанадай үзэмжэдэ табина. Түсэб доторо республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудай саашанхи хүгжэлтэ, экономикын дэбжэлтэ, арад зоной ажаһуудалай, соёл культурын хэмжээнэй ургалта хараалагдана.

Түс сессиимнай түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түгэсэжэ байһан сагта үнгэржэ байна.

Дүрбэдэхи тодорхойлхы жэл хадаа совет арадай эршэтэ ажалай, социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэн, оронойнай бүхы экономикын хэлбэрииншэгүйгөөр, түргөөр хүгжэлтын жэл боло. Һаяхан үнгэрһэн КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси, мүн России Федерациин Верховно Соведэй сесси дээрэ жэлэй дүнгүүд согсологдоо.

Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн тодорхой ехэ үгэ соо партиин XXIV съездээр тодорхойлогдоһон социально-экономическа программын хэрэг бэелүүлэгдэжэ байһан тухай гүнзэгы шэнжэлэл хэгдээ, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ тушаа зорилгонууд тодорхойлогдоо, саашадаа ажахын, соёл культурын байгуулалтада ямар хэмжээнүүдые бэелүүлэгдэхөө гэжэ тодоруулагдана.

Оронойнай арадай ажахын хүгжэлтэй хамта, совет Буряадай экономикын болон соёл культурын дэбжэлтэ үргэлжэлнэ.

Даб дээрэхи дүнгүүдэй ёһоор промышленнэ продукцине худалдаха дүрбэн жэлэй түсэб 101,9 процент дүүргэгдэхэ гэхэ гү, али 1970 онойхитой жэшэбэл, 35,9 процентээр дээшэлхэ. Энэ хугасаа соо түсэбһөө гадуур 78,0 миллион шахуу түхэригэй продукци худалдагдана.

Табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа үлүү цемент, шифер, угаагдаһан ноохон, һүн, малай тоһон, мяханай, загаһанай консервэ үйлэдбэрилэгдөө, шулуу нүүрһэн малтагдаа, загаһан баригдаа.

1974 ондо 30,5 миллион түхэригэй соёл культурын, ажаһуудалай хэрэглэмжын эд бараан гаргагдаа гэхэ гү, али 1970 онойхитой жэшэбэл, 20,5 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Ниитэ үйлэдбэриин, ажалай аша үрые дээшэлүүлхэ, гаргаһан продукциин шанарые һайжаруулха талаар эли бодо хүдэлмэри ябуулагдаа.

1974 он юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ шухала шатань болоно.

Тиин энэ оной дабаан дээрэхи дүнгүүдэй ёһоор, промышленна продукцине худалдаанда ябуулха түсэб 15—20 миллион түхэригөөр үлүүсэ дүүргэгдэхэнь. Тэрэнэй ургалтын хэмжээн 7,2 процентдэ хүргэгдэхэ.

Туйлаһан амжалтануудые согсолон сэгнэхэтээ хамта промышленностиин хүдэлмэридэ үсөөн бэшэ дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд тэмдэглэхэ шухала.

Олохон промышленна предприятинууд жэлһээ жэлдэ продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө дүүргэдэггүй хэбэрээ, тиинһэн ушаа 1971—1973 онуудта 30 миллион түхэригһөө дээшэ продукци дутуу абтаа.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар олохон предприятинууд гээгдэжэ байна. Табан жэлэй түсэбэй үнгэрһэн онуудта промышленностиин ажалай бүтээсэ республика доторнай түсэбэй ёһоор 54,6 процент дээшэлхэ байһан. 29,8 процентээр дээшэлээ. Имагтал энэ шалтаганаар 38 миллион түхэригэй продукци дутуу үйлэдбэрилэгдөө.

Ажалай бүтээсын һулаар дээшэлһэнэй шалтаганууд дай нэгэниинь гэбэл, хүдэлмэриин сагые ехэ гарзатай абадал болоно. Нүгөөдэ шалтаганууд хадаа шэнэ техникэ, түрүү технологие һулаар нэбтэрүүлһэн ... улам... Хүндэ хүдэлмэрине, илангаа ашаа тээхэ, буулгаха талаар онһоноорулха, автоматизаци нэбтэрүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые муусаар бэелүүлэгдэнэ.

Үйлэдбэриин шэнэ түхеэрэлгэ, хүсэнүүдые ашаглалгаар ехэхэн дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Барилгашадай гэмээр Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадта, Кировэй нэрэмжэтэ заводто, Грязнухинска хирписын болон бусад предприятинууд нэмэлтэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, ашаглалгада оруулха болзорнуудаа таһалдуулаа. Сэлэнгын ЦКК, Улаан-Үдын кондитерскэ фабрика, уран дархалалгын зүйлнүүдые болон сувенирнүүдые хэдэг туршалгын завод болон бусад тон аляар проектнэ хүсэндөө хүргэгдэнэ.

Үйлэдбэрилгын аша үрые дээшэлүүлхэ гол арга нүхэсэл — гаргаһан продукциин шанар һайжаруулгада партимнай хододоо анхаралаа хандуулдаг.

Тиин продукциин шанар һайжаруулха талаар республика доторнай яһала оролдолго гаргагдажа байнхай. «Электромашина» заводто хэгдэдэг 39 электродвигательнуудта шанарай гүрэнэй тэмдэг олгогдонхой. Мүн иимэ тэмдэгтэй 3 түхэлэй электродвигательнууд 1974 ондо прибор-бүтээлгын заводто бүтээгдэдэг болоо. Тимлюйн цементын заводто гаргагдадаг портландцемент гэжэ нэрэтэй цементын шанар баһал гүрэнэй тэмдэгтэ хүртөө.

Гэхэтэй хамта олон предприятида продукциин шанарай хэмжээн доогуур байһаар. Жэшээлхэдэ 1974 оной түрүүшын хахадта 91 промышленна предприятида 1,4 миллион түхэригэй продукци хоёрдохи сортоор сэгнэгдэһэн байна.

Культурно-ажаһуудалай болон гэр тойроной ажахын хэрэглэлэй эд бараануудые үйлэдбэрилхэ талаар ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ гэбэл, 1974 оной түсэб 98 процентээр дүүргэгдөө. Эдэ эд бараануудые гаргажа, худалдаанда ябуулха түсэбөө «Сельхозтехникын» нэгэдэл, Тимлюйн цементын, судно-бүтээлгын заводууд болон бусад тон хангалтагүйгөөр дүүргөө.

Республикын арадай ажахын хүгжэлтын эрилтэнүүдһээ гээгдэжэ байгаа автомобильна транспортын хүдэлмэридэхи дутагдалнууд промышленна предприятинуудта муу нүлөө үзүүлээ.

Республикын «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй автомобильна парк тон хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Ашаа шэрэхэ жэлэй түсэб минии 94,3 процентдэ хүргэхэнь гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ 11,6 процентээр доошонь оруулхань.

1975 ондо республикын промышленностиин урда шэнэ ехэ зорилгонууд табигдана. Промышленна продукци худалдаха хэмжээн республика доторнай бүхыдөө багсаахада. 60 миллион түхэригөөр нэмэгдэжэ, 1355 миллион түхэригтэ хүргэгдэхэ ёһотой.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ мэдэлтэй промышленностиин продукци 7,3 миллион түхэригөөр гү, али 8,5 процентээр дээшэлхэ. Бултанһаа түргөөр барилгын материалнуудай промышленность —76 процентээр, ой модоной болон модо болбосоруулга 15,9, эдеэ хоолой промышленность —8,2 процентээр ургаха.

Культурно - ажаһуудалай ба гэр тойроной эд бараануудые гаргаха хэмжээ саашадань дээшэлүүлхээр хараалагдажа, 32,1 миллион түхэригтэ хүргэгдэхэ гэхэ гү, али 1974 онойхиһоо 5,2 процентээр дээшэлхэ. Арад зондо хэрэгтэй хэдэн шэнэ эд бараан республикымнай предприятинуудта бүтээгдэдэг болоно.

Нүхэд депутадууд!

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар партиимнай зохеоһон программын ёһоор республика доторнай хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, материально-техническэ үндэһэ һууриниень бэхижүүлхэ талаар юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн сагай туршада ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. Таряалангай зүб хубаарилга зохёогдоно, газар элдүүрилгэ һайжарна, минеральна болон органическа утэгжүүлгэнүүд улам үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Малай үүлтэр һайжаруулха талаар зарим тэды амжалта харуулагдана.

Партиимнай болон гүрэнэй али болохо ехэ туһаламжын ашаар сагай уларилай һүүлэй жэлнүүдтэ таарамжагүй байбашье, республикымнай хүдөө ажахы урагшаа дабшан хүгжөө. Тиин үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада колхоз, совхозууднай хүдөө ажахын продукци абалгые 7,6 процентээр, тэрэ тоодо малай ашаг шэмэ 17,2 процентээр, дээшэлүүлээ. Энэ хугасаа соо мяха үйлэдбэрилгын (амидын шэгнүүрээр) хэмжээн 17,5 процентээр, һүн—17,2, ноoһон —13,8 процентээр, үндэгэн 1,8 дахин шахуу ургаа. Табан жэлэй тодоруулагдаһан даалгабаринууд, ноoһонһоо бэшээр, малай ашаг шэмэ гүрэндэ худалдалгаар бүхыдөө дүүргэгдэхээр багсаагдана.

Табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэшье хүдөө ажахы хүгжөөхэ түсэб, даалгабаринууд муу бэшээр дүүргэгдэжэ байнхай.

Гэбэл, колхоз, совхозуудта 21,6 мянган гектар шэнэ газар элдүүридэ ороо. 1,8 мянган гектарта удаан сагай һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулагдаа. 3900 гектар уһалагдадаг, 2000 гектар хатаагдаһан газар ашаглалгада үгтэнхэнь. Малай гарзалалга зарим тэды хорогдоо, түлынь олоор түлжүүлэгдээ. Малай тоо толгой олошоруулһанһаа, харууһыень һайжаруулһанһаа гүрэндэ бодо мал, шубуу, үндэгэ худалдаха 1974 оной түсэб лаб дүүргэгдэхээр хараалагдана. Даалгабариһаа гадуур 10700 тонно һүн, 475 тонно ноoһон гүрэндэ тушаагдаа.

Республикын хүдөө ажахын 1975 ондо хүгжөөхэ түсэбэй проектын ёһоор 101 мянган тонно хүрэтэр ороoһо тарян, 30 мянган тонно хүрэтэр хартаабха, 30 мянган тонно хүрэтэр овощ, 69 мянган тонно малай болон шубуунай мяхан, 133 мянган тонно һүн, 95 мян. үндэгэн, 7100 тонно ноoһон гүрэндэ худалдагдахаар хараалагдана. Тиин энээниие 1974 онтой сасуулбал, ороoһо таряа худалдалга 2,2 дахин, хартаабха — 20, овощ— 62,6, мал болон шубуу (колхоз, совхозуудһаа) худалдалга —4,5 процентээр дээшэлхэ.

Гүрэндэ ороoһо таряа худалдаха түсэб дүүргэхын хажуугаар малай тэжээл, ороoһо тарянай зүйлөөр хүсэд хангахын тулада 1975 ондо 720 мянган тонно хүрэтэр ургаса суглуулха, гэхэ гү, али 1974 онойхиһоо 1,6 дахин ехэ болгохо хэрэгтэй.

Мал үсхэбэрилхэ талаар шухала зорилгонууд табигдана.

Малай ехээр гарзалжа эмэ малнуудай олон газарта үсөөржэ байһан ушар бүришье тэсэшэгүй. Жэшээлхэдэ, Хяагтын аймагта үнгэрһэн дүрбэн жэл соо үнеэдэй тоо үсөөрөө, Түнхэнэй аймагта 1970 онойхиһоо олошороогүй.

Малай гарзалха ябадалтай эрид тэмсэхэ, үүлтэрыень һайжаруулгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, эмэ малай тоо толгойе олошоруулха талаар хүдөө ажахын органууд, аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд шанга хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Саашань элидхэлшэ хүдөө ажахын продукциин шанарые һайжаруулха шухала байһан тухай хэлэхэ зуураа, бага шэгнүүртэй, туранхай мал, шанар муутай һүн гүрэндэ худалдагдажа, энээнһээ боложо ажахынууд үлүү гарза хохидолдо ороно гэжэ тэмдэглэбэ. Колхоз, совхозуудай гарзатайгаар ажахыгаа эрхилхэ ябадалые усадхахын, үйлэдбэрилгынь аша үрые дээшэлүүлхын тулада газар элдүүрилгын, мал харууһалга, үсхэбэрилгын шанар эрид һайжаруулха шухала. Энээниие бэелүүлхэ арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь хадаа мүнөө малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхэ ушар болоно.

Нүхэд депутадууд!

Шэнэ табан жэлэй үнгэрөөшэ онуудта республика доторнай капитальна барилгын талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Арадай ажахын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлгэдэ бүхы дээрээ 1090,0 миллион түхэриг гэхэ гү, али наймадахи табан жэлэйхиһээ 150 миллион шахуу түхэриг ехэ капитальна гаргаша һомологдоһон юм. Энээниие ашаглаһанай үндэһөөр 600 миллион түхэригэй үйлэдбэриин гол фонднууд шэнээр ашаглалгада үгтөө, үйлэдбэрилгэдэ сэхэ хабаатай бэшэ эмхи зургаануудай фонднууд 251,0 миллион түхэригэй хэмжээгээр ургэдхэгдөө.

Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада 994,0 мянга дүрбэлжэн метр гэр байра баригдаа, тэрэ тоодо нютагай Соведүүдээр 258,2 мянган дүрбэлжэн метр байра, 24,7 мянган үхибүүдэй һураха һургуулинууд, 625 үбшэнтэнэй хэбтэхэ больницанууд, нэгэ доро 250 хүнэй бэеэ үзүүлхэ поликлиникэнүүд, һургуулиин наһанда хүрөөгүй 7080 үхибүүдэй хүмүүжэхэ ясли-саадууд бодхоогдоо.

Зүүн Сибириин түмэр замай манай республикын участок электрижүүлэгдээ. 17 километр утатай автомобильна шэнэ харгы бүтээгдээ, һэльбэгдэн һайжаруулагдаа.

1974 ондо республика доторнай бүхыдөө 263 миллион түхэриг мүнгэнэй капитальна һомололго ашаглагдаа. Байгалай үмэнэдэхи хэбтэшэ ашаглаха комбинадай, Улаан-Үдын трикотажна фабрикын томо барилганuудта һуури табигдаа. Манай республикын дэбисхэр дээрэхи Байгал-Амарай магистралине бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

1975 оной түсэбэй проектээр капитальна барилгын саашанхи хүгжэлтэ хараалагдана. БАМ-да һомологдоһон мүнгые оруулангүйгөөр, 347,0 миллион түхэригэй гаргаша ерэхэ жэлэй шэнэ барилгада табигдана.

Энергетикын һалбарида хоёр дахин ехэ мүнгэн гаргашалагдаха. Гусиноозерскэ ГРЭС-тэ 200 мянган киловатт хүсэтэй нэгэдэхи блогынь ашаглалгада үгтэхэ, ехэ хүсэтэй 500 километр утатай электролини болон бусад шэнэ барилганууд бодхоогдохо.

Түлишын промышленностиин хүгжэлтэдэ 3,6 дахин ехэ капитальна гаргаша хэгдэхэ. Бага Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайда 38 миллион түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада үгтэхэ.

Хүнгэн промышленностиин хүгжэлтэдэ урдахи жэлэйхиһээ 62 процент ехэ мүнгэн хараалагдана.

Барилгын эмхин үүдтэ мүн лэ үлэмжэ ехэ мүнгэн һомологдожо, 1975 ондо 350 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай шэнэ барилга хэхэ нэмэлтэ арга боломжо олгогдохо юм.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй талаар ерэхэ жэлэй капитальна һомололгодо 34169 мянган түхэриг гү, али 20 процентээр урда жэлэйхиһээ үлүүгээр хараалагдана. Тиин элүүрые хамгаалгада 1,6 дахин ехэ мүнгэн һомологдожо, Улаан-Үдэдэ 300 оротой больница, шуһа һэлгэлгын станци гэхэ мэтэ баригдажа дүүргэгдэхэ.

Нёдондонойхиһоо 10 миллион шахуу түхэриг ехэ мүнгэн хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ зорюулагдана. Тиин Загарайн шубуунай фабрикын Мухар-Шэбэрэй аймагай Лениинэй нэрэмжэтэ колхоздохи галуунай комплексын түрүүшын ээлжээнүүд ашаглагдажа эхилхэ, дүн хамтадаа 12290 эбэртэ бодо малай, 48600 хониной, 16600 гахайн шэнэ байранууд болон бусад барилганууд бодхоогдохо. 3100 гектар шэнэ газар уһалха, 4000 гектар дээрэ намаг хатааха, 13,5 мянган гектарта һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулха зорилго табигдана.

Автомобильна харгы шэнээр барилгада 7,7 млн. түхэриг хараалагдана.

Тобшолон хэлэхэдэ, капитальна барилгада ехэхэн мүнгэн һомологдоно, харин тэрэниие саг соонь ашаглахын тулада Буряадай барилгын управлени, «Бурятцелинстрой» трест болон бусад барилгада хабаатай эмхи зургаанууд ажал хүдэлмэридөө бии байгаа ехэ дутагдалнуудаа усадхаха, саг соонь, шанар һайнтайгаар бариа бүтээхэ уялгатай гэжэ элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлээ. Мүн шэнэ барилгануудые бодхоохо захил хэдэг предприяти, эмхинүүд өөһэдынгөө зүгһөө уялгануудаа һайнаар дүүргэхые оролдохо зэргэтэй гэжэ тэмдэглээ.

Арад зоной ажаһуудалай материальна хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар парти, правительствын хараалһан хэмжээ ябуулганууд республикын айл, бүлэ бүхэнэй байдалда нүлөөлөө, гээд элидхэлшэ хэлэнэ.

Худалдаа наймаанай эрьесэ һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада республика доторнай 31,4 процентээр дээшэлээ. 1974 оной түсэб худалдаа наймаанай эрьесын талаар 5 миллион түхэригөөр үлүүлэгдэхэнь, ниитын эдеэ хоолой талаар —7,3 процент дээшээ дүүргэгдэхэнь.

Гэхэ зуура, худалдаа наймаанай зарим эмхинүүд, жэшээлхэдэ, горпищеторг, Галуута-Нуурай ОРС, ресторан «Баргажан» гэхэ мэтэнүүд түсэбөө дүүргээгүй. Гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой республикын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд (нүхэд Хабалов, Именохоев, Воронов) дутуу дунданuудаа усадхан, улам һайнаар ажалшадай эрилтые хангахые оролдохо уялгатай.

Шэнэ жэлэй түсэбэй ёһоор худалдаа наймаанай эрьесын хэмжээн 730,5 млн. түхэригтэ хүргэгдэжэ, 1974 онойхиһоо 7,6 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ зэргэтэй. 6580 дүрбэлжэн метр талмайтай магазинууд. 1750 хүнэй һууритай столовонууд болон бусад шэнэ барилганууд бодхоогдохо байна.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга 1974 ондо 8,5 процентээр ургэдхэгдөө. Мүнөө үень хүнүүдтэ 250 ондоо янзын элдэб хангалга үзүүлэгдэнэ. Гэбэшье, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын республикын предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии. Илангаяа хүдөөгэй улад зоной хэрэглэмжэ мууса хангагдана.

Табан жэлэй шиидхэхы ондо 16,3 миллион түхэригэй гэхэ гү, али урдахи жэлэйхиһээ 9,8 процент дээшэ хэмжээнэй хангалгын элдэб туһаламжа арад зондо хүргэгдэхөөр хараалагдана. Тиихэдэ хүдөө тосхонуудта энэ хүдэлмэриин хэмжээн һурагтүй дээшээ —19,9 процентээр ургэдхэгдэхөөр түсэблэгдэнэ.

Саашань элидхэлшэ ба... рын-коммунальна ажахын... родой транспортын хүгжэ... тухай тогтоод арадай гэ... рэлдэ, улад зоной элүүр... хамгаалгада урдахи хэбээ... ехэ хүсэ зөөри, мүнгэн е... хэ жэлдэ хараалагдаһан, ... рэниие хайшан гэжэ аша... туһатайгаар хэрэглэхэ ... шаа хэлэбэ. Нютагай Со... дүүдэй мүнгэн зөөреэр 56... һурагшадай һураха шэ... һургуулинууд баригдаха... хамтын байрада байдаг ... рагшадай тоо 6,9 проц... тээр, һунаагдаһан үдэр... һургуулинуудай, бүлэгүү... һурагшадай тоо 23,7 п... центээр нэмэхэ. Һургуули... наһа хүрөөгүй үхибүү... эмхи зургаануудта хам... даа 49,3 мянган багашу... хүмүүжүүлэгдэхэ гэхэ ... али тэдэнэй тоо 2270 ү... бүүдээр олошорхоор хара... лагдана.

Больницануудтахи һуу... нуудай тоо 215-аар олошо... хо гэхэ гү, али дүн хам... даа 10705 үбшэнтэн на... доро хэбтээд эмшэлүүл... байха.

Соёл гэгээрэлэй эмхин... дэй мүн лэ саашадаа хүг... хэ тодорхой түсэбүүд хар... лагданхай.

Нүхэд депутадууд!

Таанадай үзэмжэдэ таба... даһан түсэбэй проект хад... республикымнай эконо... кын болон соёл культур... саашанхи хүгжэлтые, ар... зоной ажаһуудалай хэмжэ... нэй ургалтые эли тодо... гэршэлэн харуулна. Хүн... хэншье һаа. лаб дүүргэг... мээр шэнэ жэлэй түсэб... бодотоор бэелүүлхын тула... үйлэдбэриин эмхидхэл, тэ... ниие хүтэлбэрилгые һай... руулха, ажалай болон гү... нэй жаяг заршам сахи... доторой арга нөөсэнүүд... гүйсэдөөр ашаглахые ор... дохо тон шухала.

Социалис мүрысөөе ул... саашадань үргэдхэжэ,—гэ... элидхэлшэ түгэсхэлэйн... үгэнүүд соо хэлэбэ,—Бур... дай олон түмэн ажалшад... юһэдэхи табан жэлэй ши... хэхы жэлдэ арадай ажах... хүгжөөхэ түсэб амжалтат... гаар дүүргэхэ, үлүүл... дүүргэхэ байһандань һэ... байхагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой адуушан Ж. Т. Унжуев, Зэдын комбинадай хүдэлмэришэн В. И. Титов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой хонишон Н. Р. Раднаева, Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой тоо бүридхэгшэ М. Г. Гармаева, Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентка В. Ж. Аиндуева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУРЯАДАЙ АССР-эй 1975 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ БА 1973 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй финансын министр, депутат Ч. В. ЁНДОНОВОЙ элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд! 1974 оной — табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй арадай ажахын түсэб ба гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө совет хүнүүд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһан байна. Промышленностиин, хүдөө ажахын ба арадай ажахын бусад һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ. 1974 ондо, урда жэлнүүдэйхидэл адли, ороной национальна доход нилээд ехэ болоно.

Партиин хараалһан түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ Буряад ороной ажалшад хубитаяа оруулалсажа байнхай. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые ехэ болгохо, дотоодын арга боломжо ба нөөсэнүүдые гүйсэдөөр ашаглаха хэрэгтэ республикын министерствэнүүд, албан зургаанууд, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд саг үргэлжын анхарал хандуулна. Буряадай АССР-эй 1974 оной гүрэнэй бюджет оршын талаар 101 процент, гаршын талаар 99,7 процент дүүргэгдэхээр багсаагдана. Бүхы аймагуудай, городуудай, сельскэ ба поселково Соведүүдэй бюджет оршын талаар дүүргэгдэхэ. Арадай ажахын түсэбөөр хараалагдаһан бүхы хэмжээ ябуулганuудта, мүн арад зоной һуудал байдал һайжаруулгада зорюулагдаһан бусад хэмжээнүүдтэ мүнгэ зөөри саг соогоо һомологдожо байгаа.

Нүхэд депутадууд! Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет Танай үзэмжэдэ, баталалгада республикын 1975 оной гүрэнэй бюджет табина гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Тэрэнэй оршо ба гаршань 162 миллион 342 мянган түхэриг гэхэ гү, али 1974 онойхиһоо 6,6 процентээр ехэ байхаар хараалагданхай.

Республикын экономикые хүгжөөхэ арадай ажахын түсэбэй, хүн зоной һуудал байдал һайжаруулха хэмжээнүүдэй гол шэглэлнүүдтэй, мүн КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан бюджедэй проект зохёогдоһон байна. Тингэхэдэ материальна, ажалай ба мүнгэ зөөриин нөөсэнүүдые аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ хэмжээнүүд хараалагдаа.

Буряадай АССР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджедэй оршо промышленна үйлэдбэриин, ажалай бүтээсын ба социалис нөөсэлгын хүгжэлтые хараада абан зохёогдобо. Социалис ажахыһаа бюджедтэ хамтадаа 111 миллион түхэриг гэхэ гү, али бүхы бюджедэй 68 процентнь ороxо юм.

Гүрэнэй предприятинуудай, нютагай мэдэлэй организацинуудай 1975 оной бүхы олзо 16,5 миллион түхэриг байха, тэрэнэй 9 миллион түхэригынь үйлэдбэри ургэдхэхэ, экономическа урмашуулгын фонд байгуулха, бусад хэмжээнүүдтэ хараалагдажа, предприятиин мэдэлдэ үлэхэ юм. Тиихэдэ бүхы олзын 46 процентнь продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулһанай ашаар абтаха байна.

Республикын промышленностиин бүхы дээрэ үйлэдбэриин түсэб дүүргээд байбашье һаань, союзна, республиканска ба нютагай мэдэлэй олохон предприяти продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө дүүргээгүй. Жэлэй 11 һара соо 61 предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 31 процентнь продукци худалдаха түсэбөө 6,6 миллион түхэригөөр дүүргээгүй, 66 предприяти ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабариа бэелүүлээгүй, тэрээнһээ боложо 33,5 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө багаар абтаа.

Жэлэй түрүүшын 10 һара соо республикын предприятинуудта товарна продукциин өөрын үнэ сэн 600 мянган түхэригөөр ехэ болошоо. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулжа харахада, ажалай бүтээсын промышленностьда 5 процентээр дээшэлһэн байбал, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай һара бүриин салин хүлһэн 10,6 процентээр ехэ болоһон байна.

Республикын бүхы предприятинууд 10 һара соо олзо оруулха түсэбөө 3,4 миллион түхэригөөр дүүргээгүй. Тиихэдэ 63 предприяти гэхэ гү, али бүхы предприятинуудай 35 процентнь 8,4 миллион түхэриг олзо түсэбһөө багаар абаа. Энэ талаар «Забайкаллес» комбинадай, эдеэ хоолой промышленностиин министерствын, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй предприятинууд ехэ дутагдалтай.

Тоо бүридхэл нарижуул... һайжаруулха асуудалда ор... доторнай ехэ анхарал х... дуулагдана. Энэ асуудал... республика дотор гори... ажалай хэгдэбэшье, ду... дунданууд дайралдаһаар. Ж... шээнь, Улаан-Үдын ТЭЦ... 14 миллион түхэриг сэн... үнэһэ сэбэрлэхэ түхеэрэ... 1973 ондо ашаглалгада ор... лагдаа гэжэ мэдээсэгдэ... байгаа. Теэд үнэн дээрээ т... түхеэрэлгыень 1974 оной я... вариин 24-дэ комисси ... шаажа абаһан байха юм. Му... хар-Шэбэрэй аймагай Сут... совхоз 958 центнер бэл... хэгдээгүй мяха 1974 оно... январиин 1-нэй мэдээ... оруулжархёо. Барилгын ор... ганизацинуудта иимэ дута... далнууд бүри олон.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

БУРЯАДАЙ АССР-эй 1975 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ БА 1973 ОНОЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕДЭЙ ГҮЙСЭДХЭЛ ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхниинь 2-дохи нюурта).

…рэнэй бюджедэй оршын …статьянуудай нэгэн эрье… налог болоно. 1975 он… энэ статьяда 190 мил… түхэриг гэхэ гү, али …4 онойхиhоо 4,5 процен… ер ехэ оршо хараалагдана. …нэй 85 миллион түхэриг …н республикын бюджедтэ …о юм.

…974 оной январь — ноябрь… …нуудта гүрэнэй ба коо… …ативна худалдаа наймаа… …эд бараанай эрьесын тү… 100,9 процент дүүргэгд… түсэбhөө гадуур 6 мил… …н түхэригэй эд бараан… …далгдаа. Гэхэтэй хамта …далаа наймаанай худал… …а ехэн дутагдалтай бай… Улаан-Үдын горпище…, Гусиноозёрскын ОРС, …рводстрой» трестын ОРС, …зарский ключ» карьеро… …лениин ОРС ба аймаг… …ай эд хэрэглэгшэдэй 7 …ество эд бараанай эрье… түсэб 1,8 миллион тү… …гөөр дүүргээгүй. Хэрэг… …эд бараанай складуудта …ад байдалшье, худалдаа …аманай эмхинүүд сэдэ… …е саг соонь абангүй. …ан-Үдэ городой Хяагтын, …урэй, Загарайн, Захаа… …ай, Хоринэй аймагуудта …ай.

…975 оной республикын …жедтэ гүрэнэй ба коопе… …на худалдаа наймаан… 4 миллион түхэриг оро… …р хараалагдана. Ой модо… ажахыhаа 1975 оной …жедтэ 4,1 миллион, кол… …удай олзын налог —1.1 …ллион, харалгын залнууд… эмхинүүдэй налог —

1,8 миллион, ажалшадай олзын, хүдөө ажахын налог ба бусад түлбэри — 49,7 миллион түхэриг бюджедтэ орохо байна. Страховой түлбэриhөө 668 мянган түхэриг 1975 оной республикын бюджедтэ орохоор түсэблэгдэнхэй.

Нүхэд депутадууд! Буряадай АССР-эй 1975 оной гүрэнэй бюджедэй гаргаша 162 миллион 842 мянган түхэригөөр тогтоогдонхой. Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта бүхы бюджедэй гаргашын 95,7 процентнь гү, али 155 миллион 900 мянган түхэриг зорюулагдаха байна.

Республикын арадай ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэнэй бюджедhээ, мүн предприяти ба организацинуудай өөhэдын мүнгэ зөөриhөө 68 миллион 200 мянган түхэриг гаргашалагдаха түсэбтэй. Тэрэ тоодо нютагай мэдэлэй промышленность хүгжөөлгэдэ 6 миллион 400 мянган, гэр байрын-коммунальна ажахыда 37 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм.

Гүрэнэй мүнгэ зөөриие гамтайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр гаргашалалга арадай ажахыда айхабтар ехэ удха шанартай гэжэ парти, правительство заадаг байна. Тэрэ энэ ёhо гурим hайнаар сахигдана гэхын аргагүй. Барилга-хабсаралтын хүдэлмэриин муугаар эмхидхэгдэhэнhээ боложо, хүдэлмэриин сэн ехэ болоно. 1974 оной түрүүшын 9 hарын туршада Буряадай барилгын управлениин эмхинүүдтэ салин хүлhэнэй фондhоо 511 мянган, накладной гаргашын фондhоо 405 мянган түхэриг үлүү ехээр гаргашалагдаа. Энэ управлениин олзын түсэб оройдоо 20,5 процент дүүрээ гэхэ гү, али 2,1 миллион түхэриг дутуу ороо.

1975 ондо харгынуудые бариха, заhабарилха хэрэгтэ 10 миллион 300 мянган түхэриг гаргашалагдаха юм. Тиигэжэ энэ ажал нилээд hайжаруулагдахаар түсэблэгдэнэ.

Республикын харгы баригын ба ашаглалгын үйлэдбэриин управлени 1974 ондо харгы бариха түсэбөө 79.4 процент дүүргээ, Сүхэ — Хяагта — Цахир, Покровко — Шергино гэhэн харгынуудые заhабарилха хүдэлмэри дүүргэгдөөгүй. Бэшүүрэй, Яруунын, Хурамхаанай ба бусад аймагуудта харгы бариха түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Республикын хүдөө ажахын министерствын эмхи зургаануудай хэрэглэмжэдэ 3,5 миллион түхэриг 1975 ондо гаргашалагдаха. Республикын колхозуудта банкын удаан болзорой кредит 18 миллион түхэриг үгтэхэ байна. Колхозуудта культурно-техническэ ажал ябуулгада 1,3 миллион түхэриг гүрэнэй бюджедhээ үгтэхэ юм. Совхозуудта техникэ худалдан абаха, малай байра ба бусад барилгануудые бариха хэрэгтэ 44 миллион түхэриг hомологдонхой.

Совхозуудай үйлэдбэриин нэгэдэл, «Скотопром», «Свинопром» трестнүүд түрүүн тооложо үзэhэнэй ёhоор, ажахын жэлые 17 миллион түхэриг гарзатайгаар түгэсхэжэ байна. Илангаяа Хэжэнгын, Үдын, Торинн, Эрхирэгэй, Хүдэриин совхозууд ехэ гарзатай хэбэртэй. 1974 оной декабриин 1-нэй байдалаар республикын колхозууд Гүрэнэй банкын удаан сагай урьhаламжаар 75,5 мянган түхэриг үритэй байгаа.

Республикын колхозууд 1974 ондо 46 миллион түхэриг олзо оруулха түсэбтэй байбал, 32,7 миллион түхэриг абахаар багсаагдана. Республикадамнай бүхыдөө 52 колхоз тоологдоно, тэдэнэй 21-ниинь ажахын жэлые 3,7 миллион түхэриг гарзатайгаар түгэсхэхэнь ха.

Газар мелиорацилха, уhанай ажахын үйлэдбэриин бааза бэхижүүлхэ хэрэгтэ 1975 ондо 24,7 миллион түхэриг гаргашалагдахаар түсэблэгдөө. 1974 оной ажалай дүнгүүдые хараад үзэхэдэ, мелиоративна хүдэлмэриин шанар муу байhаар, зарим түхеэрэлгэнүүд саг соогоо ашаглалгада оруулагданагүй.

Колхоз, совхозуудай материально-техническэ хангалга, хүдөө ажахын техникэ заhабарилга, элдэб ашаа шэрэлгэ гол түлэб «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинуудай ажалhаа кулдыдана. Энэ нэгэдэлэй үйлэдбэриин хэрэглэмжэдэ 2.7 миллион түхэриг зорюулагданхай. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй эд бараанай эрьесын хэмжээн 50 миллион түхэригтэ хүрэхэ гү, али 5.7 процентээр дээшэлхэ байна.

Нүхэд депутадууд! Арад зоной hуудал байдал ба соёл гэгээрэл hайжаруулха хэрэгтэ гэр байрын-коммунальна ажахые хүгжөөлгэ ехэ hуури эзэлнэ. 1975 ондо энэ ажахые хүгжөөлгэдэ хамтадаа 37 миллион түхэриг, тэрэ тоодо бюджедhээ 31,7 миллион түхэриг гаогашалагдаха юм. Арад зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга тон шухалада тоологдоно. Хангалгаhаа ороhон бүхы олзо доход энэ албанай баазые үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ үлөөгдэдэг байна. Тиигэбэшье республикын хангалгын албанай эмхи зургаануудай ажал нилээд дутагдалтай байhаар. 1974 оной түрүүшын 9 hара соо хангалгын албанай эмхинүүд 737 мянган түхэриг гарза хэжэрхёо.

Нүхэд депутадууд! Совет хүнүүдэй hуудал байдал саашадань hайжаруулха талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалhан зорилгонууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. 1975 ондо республикын бюджедhээ социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта 115 миллион 570 мянган түхэриг гэхэ гү, али бюджедэй бүхы гаргашын 71 процент зорюулагдана.

1975 ондо арадай гэгээрэлдэ 63 миллион түхэриг гаргашалагдаха гэхэ гү, али 1974 онойхиhоо 5,4 процентээр ехэ болоно. Юрэнхы эрдэмэй hургуулинуудта хамтадаа 177,4 мянган үхибүүн hураха юм. Интернадуудта 12.190 hурагша байлаха, тэдэнэй 3.190 үхибүүн гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжэдэ байха, 2.250 hурагша үдэшэ төө гурба дахин түлөөhэгүйгөөр эдеэлүүлэгдэхэ.

Арадай гэгээрэлэй эмхинүүдтэ мүнгэ зөөри гаргашалха хэрэг ехэ дутагдалтай. Прибайкалиин аймагай Турунтаево тосхондо 280 үхибүүнэй hууритай интернат hургуули баригдаhан юм. Теэд тэндэ оройдоол 120—150 үхибүүн hурана. Хүдэлхэ хүнүүдынь штадай ёhоор абтанхай. Энэ hургуулиин нэгэ хүдэлмэрилэгшэдэ 3 hурагша хүртэнэ.

Соёлой, хэблэлэй болон искусствын эмхи зургаануудай гаргашада 1975 ондо 9 миллион 970 мянган түхэриг түсэблэгдөө гэхэ гү, али 1974 онойхиhоо 7,2 процентээр ехэ болоно. Жэлэй туршада 11 библиотекэ, 10 клуб ба соёлой байшан баригдаха түсэбтэй.

Совет хүнүүдэй элүүрые хамгаалгада гүрэн түрэмнай айхабтар ехэ анхарал хандуулна. 1975 оной республикын бюджедhээ элүүрые хамгаалгада 38 миллион 140 мянган түхэриг зорюулагдана. Энэнь 1974 онойхиhоо 4,2 процентээр ехэ болоно.

Ажалшадай социальна тэдхэмжэ орон доторнай улам hайжаржа байна. Хүдэлмэришэдэй, алба хаагшад болон колхозникуудай, мүн инвалидуудай пенси нилээд нэмээгдээ. Үндэр наhатай шуулай, инвалидуудай интернат гэрнүүдые хангалгада, нютагай удхатай тусхайта пенси түлэлгэдэ, түлөөhэгүйгөөр протез хэхэ хэрэгтэ, гүрэнэй пенси абадаггүй гражданинуудай тэдхэмжэдэ инвалидуудые транспортаар хангаха хэрэгтэ республикын бюджедhээ 1975 ондо 2 миллион 930 мянган түхэриг гаргашалагдаха гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо 5,4 процентээр ехэ болгогдобо. Социальна тэдхэмжын түбэй фондhоо колхозникуудай пенси түлэлгэдэ 7 миллион түхэриг hомологдоо.

КПСС-эй XXIV съездын, парти болон правительствын шухала шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажахын хүтэлбэрилгые нарижуулан hайжаруулха, хүтэлбэрилгын аппарадые хямдаруулха талаар республика дотор горитой ажал ябуулагдана. 1974 оной туршада хүтэлбэрилгын аппарадhаа 340 хүн сүлөөлэгдэжэ, үйлэдбэридэ хүдэлдэг болоо. Тиигэжэ республика дотор 2.650 мянган түхэриг алмагдаба.

Арадай ажахын бүхы hалбаринуудта хүтэлбэрилгые нарижуулан hайжаруулха, хямдаруулха эрилтын табигдаад байбашье, зарим министерствэнүүд, албан зургаанууд энэ асуудалда анхарал багаар табина. Республикын нютагай поомышленностиин, гэр байрын-коммунальна ажахын министерствэнүүдтэ энэ ехэ хабаатай. Гүрэнэй органуудай хэрэглэмжэдэ 1975 оной бюджедhээ 4,7 миллион түхэриг гаргашалагдаха.

Нүхэд депутадууд! Республикын аймагуудай, Улаан-Үдэ городой арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбтэй зохилдуулан, бюджедынь зохёогдонхой. Аймагуудай Улаан-Үдэ городой 1975 оной бюджет 121 миллион 903 мянган түхэриг гэхэ гү, али 1974 онойхиhоо 3,1 процентээр ехэ байхаар түсэблэгдэнэ. Гүрэнэй олзо ба налогуудhаа нютагай бюджедүүдтэ 109 миллион 919 мянган түхэриг оруулагдаха ёhотой. Нютагай Соведүүдэй бюджедэй гаргашын 77,9 процентнь гү, али 95 миллион 18 мянган түхэриг социально-культурна хэмжээ ябуулгануудта зорюулагдана.

Аймагуудай, Улаан-Үдэ хотын промышленность, гэр байрын-коммунальна ажахы ба бусад hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ бюджедhээ 23 миллион 340 мянган түхэриг гаргашалагдаха ёhотой. Город болон хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри hомологдоно.

* * *

Нүхэд депутадууд! Республикын Верховно Соведэй баталамжада 1973 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет табина. Республикын (РСФСР-эй) бюджедhээ абтаhан мүнгэ зөөри тоолоод байхада, республикын 1973 оной гүрэнэй бюджет оршын талаар 180.869 мянган түхэриг болоо гэхэ гү, али 102 процент дүүргэгдээ. Гаргашын талаар 175.376 мянган түхэриг байгаа гэхэ гү, али 98,8 процент дүүргэгдээ. Оршонь гаргашаhаа 5.493 мянган түхэригөөр үлүү ехэ байгаа.

Республикын бюджедэй, аймагуудай ба Улаан-Үдэ хотын бюджедүүд оршын талаар баhал дүүргэгдэhэн байха юм.

ЭЛИДХЭЛНҮҮД ТУШАА ҮГЭ ХЭЛЭЛГЭ

— Манай аймагай ажал… …түсэбтэ табан жэлэй то… …хойлхы жэлдэ муу бэшэ …калта туйлаа, — гэжэ …ын аймагай Соведэй гүй… …комой түрүүлэгшэ Д. Ю. …бикжапов тэмдэглэбэ. — …ар тарялангай ургаса …шэлүүлхын түлөө шанга …лдоhоной ашаар 1973 …йхиhоо ороохо тарян …ар бүриhөө 2,7 центне… үлүү, сабшалангай га… …hөө 10 гаран центнер … ногоон абтаа. …нгэрөөшэ жэл малшад… hайнаар хүдэлжэ гараа. …энэй ашаар аймагаймнай …хынууд гүрэндэ мяха, hooho, үндэгэ худалдаха …бөө нилээд үлүүлэн …ргээ. Тиихэдэ ниитын …у малай тоо толгой гори… …коноор олошорhон байна. …са хонидой тоо 12,5 …гаар олошороо юм. …аймагаймнай колхоз, сов…уудта 136.713 хурьган …жа түлжүүлэгдээ. Түл …гаар Ленинэй ордентэ …ьёогой совхозой хонишод …гаржа гараа. Тэдэнэр … эхэ хонин бүриhөө дун…эргээр 116,3 хурьга аба… томо болгоо. Түл абаха …ар «Коммунизм». Дор… Банзаровай нэрэмжэтэ …озууд, Оёорой совхоз … амжалта туйлаhан бай…

…элэй туршада аймагай… …и промышленна олонхи …дприятинууд муу бэшээр …элжэ гараа. Продукци …эдбэрилхэ 11 hарын тү… 106,5 процент дүүргэг…э, түсэбhөө гадуур 216,9 …ган түхэригэй эд хэрэгсэл …эдбэрилэгдөө. Олонхи …дприятинууд гүрэндэ про…ци худалдаха түсэбөө …ргэжэ, экономическа бай…аа hайжаруулаа. …эхэтэй хамта аймагай …хоз, совхозуудай, поо…шленна предприяти, орга…аци, эмхи зургаануудай …л хүдэлмэридэ горитой… дутагдалнууд үзэгдэнэ. …магай ажахынуудта эхэ … үшөөл олоор hубайрна, …ай гарза доошолногүй, …рэ бодо малай тоо толгой мүртэй олошорногүй. Олохон ажахынуудта газар тарялангай ургаса бага байhаар. Зарим промышленна предприятинууд муу шанартай продукци гаргана, түсэб уялгануудаа дүүргэнэгүй.

Дутуу дунданууда усадхажа, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ манай аймагай ажалшад бүришье hайн үрэ дүнгүүдые асарха, — гэжэ Верховно Соведэй сессиие үгэ хэлэгшэ найдуулба.

Коммунис партиин, Советскэ правительствын үдэр бүриин анхарал доро ажалшан арад зоной байдал жэлhээ жэлдэ hайжаржа, баян дэлгэр боложо байhан тухай Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр **М. М. Хабалов** hонирхолтой тоо, баримтануудые дурдан, сессидэ хабаадагшадта хэлэжэ үгэбэ.

Энэ жэл республикымнай худалдаа наймаашад түрүү дүй дүршэл, онол аргануудые шадамараар хэрэглэн, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ. Жэлэй туршада арад зондоо 679 миллион түхэригэй гэхэ гү, али үнгэрөөшэ жэлэйхиhээ 50-яад миллион түхэригөөр ехэ эдеэ хоол, промышленна эд бараан худалдагдаа. Тиихэдэ автомашина, мотоцикл, холодильник, мебель, хубсаhан, бүд, мяхан, тоhон, загаhан. үндэгэн, саахар, жэмэс, овощ болон бэшэшье эд хэрэгсэлнүүд хэзээ хэзээнэйхиhээ ехээр наймаалагдаhан байна.

Республикын худалдаа наймаанай предприяти, эмхи зургаануудта магазин, столово, складууд олоор баригдана, шэнэ техникэ, хэрэгсэлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Энэ талаар олохон районуудай. аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, колхоз, совхозууд, промышленна предприяти, барилгын, организацинууд наймаалагшадта горитойхон туhа хүргэнэ.

Гэбэшье ажалшадые худалдаа наймаагаар хангаха хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөөл яhала дайралдана. Зарим хүдэлмэрилэгшэд даалгагдаhан ажалдаа хайша хэрэгээр хандана, түсэб уялгануудаа дүүргэнэгүй. Гүрэнэй кооперациин зөөри урихэ. хулгайлха ябадал үзэгдэнэ. Республикымнай зарим предприятинууд хүн зондо хэрэгтэй эд бараа гаргажа, худалдаа наймаанай предприятинуудта худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ республикымнай худалдаа наймаалагшадай урда горитойхон зорилгонууд табигданхай. Тэдэнэр жэлэй туршада арад зондо 730,5 миллион түхэригэй гэхэ гү. али 1974 онойхиhoo 52 миллион түхэригөөр ехэ эд бараа, эдеэ хоол худалдаха ёhотой. Тиихэдэ Байгал-Амарай түмэр зам барилгашадые худалдаа наймаагаар hайнаар хангахын тула шухала хэмжээ ябуулганууд абтаха бологдоно.

13 жэлэй урда тээ Улаан-Үдэ хотодомнай прибор бүтээлгын завод хүдэлжэ эхилээ hэн. Мүнөө тус завод республикымнай томохон предприятинуудай нэгэн болоод байна. Тэрэнэй бүтээн гаргадаг продукциие Эхэ ороноймнай 77 область, хизаар, республиканууд, гадаадын 12 гүрэнүүд абана.

Заводой бүхы коллективэй эршэтэй hайнаар ажаллаhанай ашаар түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй түсэб, 3 жэл 9 hарын туршада дүүргэгдээ. Энэ үе соо заводой гаргадаг продукци 2,4 дахин ехэ болоо, ажалай бүтээсэ 82,8 процентээр ургаа. 9-дэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэб бүхы талаараа декабриин 24-дэ, продукци худалдаха түсэб—декабриин 11-дэ дүүрэhэн байха юм.

Ажалшадай культурна болон ажаhуудалай эрилтэ хангаха талаар ехэхэн хэмжээнүүд абтаhан байна. Ойрын хэдэн жэлэй туршада хүүгэдэй саад, пионернүүдэй лагерь, Байгал далайн эрьедэ хүдэлмэришэдэй амарха турбаза, хүнүүдэй hууха хэдэн олон шэнэ байранууд баригдаа. Гэбэшье энэ талаар хараалагдаhан хэмжээ ябуулганууд үшөөл гүйсэд дүүргэгдэнэгүй.

Табан жэлэйнгээ түсэб 1975 оной ноябриин 7-до дүүргэхэ гэhэн зорилго заводойхид урдаа табинхай. Тиихэдэ завод продукци гаргалгаяа 2,5 дахин, ажалай бүтээсэ 88,2 процентээр дээшэлүүлхэ юм.

Эдэ бүгэдые заводой директор **И. С. Медведев** хэлэжэ үгөө.

КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Б. Михеевтэ** үгэ үгтэнэ. Промышленностиин болон хүдөө ажахын продукци ехээр абажа, гүрэндэ худалдахын түлөө аймагайнгаа ажалшадай ямараар тэмсэжэ, оролдожо байhан тухай тэрэ хөөрэжэ үгэбэ.

Юhэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэлэй туршада аймагай промышленна предприятинуудай материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ талаар ехэхэн хэмжээнүүд абтаhан байна гэжэ нүхэр Михеев хэлэбэ. Энэ үедэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат Юнхэрэй фабрика баряа. тэндэхи уурхайе ашаглаа, хэдэн цехүүдые шэнэдхэн хубилгаа. Промышленна предприятинуудта 179 элдэб янзын шэнэ техникэ нэбтэрүүлэгдээ, эрдэм ухаанай ёhоор ажал эмхидхэхэ 320 хэмжээ ябуулганууд, уралан нарижуулгын 2000 гаран дурадхалнууд хэрэглэгдээ.

Аймагай партийна организациин ажалшадай дунда эмхидхэлэй. ниитэ-политическэ хүдэлмэри hайнаар ябуулhанай, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар промышленна продукци гаргаха дүрбэн жэлэй түсэб аймаг дотор болзорhоонь урид дүүргэгдэжэ, 1.760 мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур худалдагдаа. Аймагай эгээн томо предприяти — Зэдын комбинат бүхы продукци гаргаха дүрбэн жэлэйнгээ түсэб 102 процент дүүргээ.

1974 ондо аймагай хүдөөгэй ажалшад баhал муу бэшээр хүдэлжэ гараба. Аймаг гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 102,8 процент, hү — 110,4 процент, hooho—106 процент дүүргээ 1973 онойхиhoo гүрэндэ адууhа малай продукци hураггүй ехээр худалдагдаа. Тиихэдэ ниитын малай тоо толгой нилээд олошороо.

Гэхэтэй хамта промышленностиин болон хүдөө ажахын продукци абаха талаар аймаг дотор байгаа ехэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Аймаг дотор түсэб. уялгануудаа дүүргэдэггүй ажахынууд, предприятинууд үшөөл бии. Жэшээлхэдэ, Харацайн совхоз гүрэндэ мяха, hү худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй. hүүлэй үедэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат шахардуу байдалда оронхой.

— Байгал-Амарай түмэр зам барилга манай аймагай ажабайдалда аргагүй ехэ шанартай хубилалта асаржа байна, — гэжэ Хойто-Байгалай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **П. П. Просянников** хэлэбэ. — Аймаг доторнай хүн зон олоор ерэжэ байна, хэдэхэн жэлэй туршада аргагүй ехэ барилганууд хэгдэхэ.

Мүнөө аймагаймнай бүхы ажалшад БАМ-ай барилгашадта туhалхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байна. Предприяти, организаци, эмхи зургаанууд өөhэдынгөө hайн складуудые, баазануудые, гэр байрануудые барилгашадта үгэнхэй. Соёл культурын, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд БАМ-ай барилгашадай байдаг газараар ябажа, тэдэниие хангана.

БАМ-ай барилгашадые хангаха талаар хэгдэжэ байгаа хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Түмэр замай министерствын зүгhөө бии болгогдоhон больница муугаар хүдэлнэ, «Востсибстройн» зүгhөө байгуулагдаhан УРС мүртэй ажаллажа эхилээгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. БАМ-ай барилгые электрын элшэ хүсөөр, барилгын материалаар, гэр байраар хангаха асуудал удаанаар шиидхэгдэнэ, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Республикын «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ **П. С. Берёзкин** 1974 ондо коллективэйнгээ хэhэн, бүтээhэн ажал, хүдэлмэри тухай тогтобо. Тус нэгэдэлэй барилгашад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэhэн юм.

Тиигэхэ зуураа зарим организаци, ажахы болон эмхи зургаанууд ажал хүдэлмэридэмнай мүртэй туhа хүргэнэгүй гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын силикатна хирпиисын завод муу шанартай хирпиисэ үгэнэ. Олон ажахынууд жэжэ барилгануудые хэнэ, хэhэн ажалаймнай түлөөhэ саг болзортонь түлэнэгүй.

— КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгые, Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдые Улаан-Үдэ хотын ажалшад хани халуунаар хүлеэн абаhан байна. Нүхэр Л. И. Брежнев Пленум дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэл соо совет арадай туйлаhан амжалтанууд, түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд тухай тодорхойгоор тогтоhон байгаа, — гээд КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. М. Беляков** сесси дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглэбэ.

Саашань городой ажалшадай ажалай дүнгүүд тухай тодорхойгоор хөөрөө. Ниислэл хотын предприятинууд 1974 оной туршада промышленна продукци худалдаха дааабаря болзорhоонь урид бэелүүлжэ, хэдэн зуугаад мянган түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур арадай ажахыда үгөө. Улаан-Үдын авиационно, «Электромашина» заводуудай, нарин сэмбын комбинадай коллективүүд 1974 ондо абаhан угтамжын түсэб уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлhэн байна. Предприятинуудай 2.000 гаран хүдэлмэришэн хубиингаа табан жэлые болзорhоонь урид дүүргээд, 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада городто 100 мянгаад дүрбэлжэн метр гэр байра, бусад олон барилганууд ашаглалгада оруулагдаа.

Гэхэтэй хамта городой предприятинууд бултадаа жэгдэ hайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэ шадал гүйсэд hайнаар ашаглагданагүй. Энэ талаар хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлэй завод ба бусад предприятинууд ехэ дутагдалтай байhаар. Үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй туршада ажалай бүтээсэ городой предприятинуудта 27 процентээр дээшэлhэн байбашье, хараалагдаhан хэмжээндэ үшөө хүрэнэгүй. Предприятинуудай тэн хахадтань ажалшадай салин хүлhэнэй ургалта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэhээ уридлажа ябана. Энэмнай тон таарамжагүй хэрэг. Тиимэhээ энэ асуудалда ажахын хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд саашадаа үдэр бүриин анхарал хандуулха уялгатай.

Городой барилгын организацинуудай ажал хүдэлмэри тухай онсолон тогтохо хэрэгтэй гээд нүхэр Беляков хэлэбэ. Барилгын хүдэлмэри тон удаанаар, шанар муутайгаар ябуулагдана. Жэшээнь, буряад драмын театрай, багшанарай институдай, пионернүүдэй ордоной байшангуудай барилга эхилhээр 3—4 жэл үнгэрөө, теэд хэзээ дүүргэгдэхэ байhаниинь мэдэхын аргагүй.

Иимэ байдал юун дээрэhээ ушарнаб гэхэдэ, нэн түрүүлэн барилгын организацинуудта ажалай эмхидхэл тон hула байна. Барилга дээрэ техникэ бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана, барилгашадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Мүнгэ зөөри багатайшаг аад, мүн хүдэлхэ хүнүүдэй үсөөн байхада, барилгын организацинууд нэгэ доро хэдэн олон барилга эхилжэрхидэг байха. юм. Иимэ ябадал саашадаа яашье тэсэжэ болохогүй.

Республикын ниислэл хотые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ hүүлэй үедэ нилээд ехэ мүнгэ зөөри hомологдодог болоо. Теэд гэр байрын-коммунальна ажахын министерствын барилга-заhабарилгын трестын хүсэ шадал багатай дээрэhээ энэ мүнгэ зөөри саг соогоо хэрэглэгдэнэгүй.

Улаан-Үдын предприятинуудай коллективүүд түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлжо, угтамжын түсэбүүдые абажа эхилээ. Тэдэнэй урдаа табигдаhан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэ байhанда этигэмээр гээд нүхэр Беляков үгэеэ түгэсхэбэ.

КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **П. М. Павлов** сесси дээрэ үгэ хэлэжэ, аймагай ажалшадай үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаhан дүнгүүд тухай тодорхойгоор хөөрөө. Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, тэрэниие гүрэндэ худалдаха хэрэгые түсэблэлгын хүдэлмэри саашадань нарижуулха асуудалда ехэ анхарал хандуулба.

— Хяагта хотын байгуулагдаhаар 250 жэлэй ой дүтэлжэ байна. Энэмнай республикын, мүн Зүүн Сибиириин урданай городуудай нэгэн болоно. Арадуудай хоорондо бата бэхи хани барисаа байгуулха хэрэгтэ ехэ үүргэтэй байhанайнь түлөө Хяагта хотые МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиум Сүхэ-Баатарай орденоор шагнаhан байгаа, — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. — Ойн баярай дүтэлхэ тума аймагай ажалшад түб хотоёо бүри гоё hайхан, болбосон түхэлтэй болгохын тула оролдожо байнхай.

Хяагтада 17 мянга гаран хүн зон ажаhуудаг юм. Теэд нэгэшье стадион, амаралтын парк эндэ мүнөө болотор үгы байна. Хүн зоной ажаhууха гэр байра ехэтэ дуталдана. Манай городто үдэр бүри 300—400 хүн автобус болон самолёдуудаар ерэжэ байдаг. Тиихэдэ аяншалагшад, хилын саанахи айлшад мүн лэ олон ябажа байдаг. Теэд городто автовоксал мүнөө болотор үгы юм. Городой ажалшадай эдихэ сэбэр уhан дуталдана. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, Хяагта хотые болбосон түхэлтэй болгохын тула мүнгэ зөөри hомолхыень үгэ хэлэгшэ республикын правительствада хандаhан байна. Мүн тиихэдэ Хяагтада барилгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Шалтагааниинь юуб гэбэл. барилга эрхилхэ тусхай эмхи хэрэгтэй болонхой.

Кабанскын совхозой директор, депутат **А. И. Хмелёв** ажахынгаа ажалшадай туйлаhан амжалтанууд тухай хөөрэбэ. Совхозой ажалшад табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэл соо хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ, энэ үе соо 6,6 миллион түхэриг сэбэр олзо оруулhан байна. Ажалай бүтээсэ совхоз дотор 37,1 процентээр дээшэлээ. 1968 ондо совхозой бүхы hалбаринууд ажахын тоосоондо оруулагдаhан байгаа. Тэрэнэй ашаар үйлэдбэри түргөөр хүгжэнэ. ажалшадай салин хүлhэн дээшэлнэ, hуудал байдалынь улам hайжарна.

Байгша ондо 500 үнеэнэй багтаха комплекс баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Тиихэдэ 700 толгой залуу малай шахагдаха шэнэ комплекс баригдажа байнхай. Үшөө залуу малай шэнэ байра баригдахаар хараалагдана. Ажахын тоосоондо ороhоной ашаар бүхэли жэлэй туршада энэ совхоз нугаhанай мяха абадаг болонхой. 1974 ондо 5 мянган центнер нугаhанай мяхан үлүү ехээр абтаа. 1974 ондо энэ совхоз хамта дээрээ 31 мянган центнер мяха, 46 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда оруулhан байна.

— Совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй зорилгонуудые эдэ үдэрнүүдтэ тодорхойлжо, угтамжын түсэб абахаяа бэлдэжэ байна. Шэнэ жэлдэ хэхэ юумэмнай үшөө ехэ. Энэ жэлэй, мүн табан жэлэй бүхы даабаринуудые совхозойхидоо ажалшадай амжалтатайгаар бэелүүлхэ байhанда найданаб, — гээд нүхэр Хмелёв үгэеэ түгэсхэбэ.

Буряадай АССР-эй нютагай промышленностиин министр, депутат **М. Ф. Завгороднял** үгэ абажа, hалбариин предприятинуудай коллективүүдэй ажал хэрэг тухай сесси дээрэ хөөрэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын дүрбэн жэлэй туршада министерствын предприятинууд үйлэдбэриин хэмжээе 41 процентээр, ажалай бүтээсые 27.8 процентээр дээшэлүүлжэ шадаа. Сүхын арhанай заводой, «Туяана» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй, Ойморой мебельнэ фабрикын коллективүүд 1974 ондо ажалаа урданайхиhаа hайнаар эмхидхэжэ, продукци худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэhэн байна. Министерствын предприятинуудта жэлэй туршада соо шэнэ 107 түхеэрэлгэ тодхогдоо. Үйлэдбэриин талмай үргэдхэхэ, предприятинуудай зарим цехүүдые шэнэдхэн заhабарилха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта предприятинуудай хүдэлмэридэ үшөө нилээд ехэ дутагдалнууд дайралдаhаар. Гусиноозерскын оёдолой фабрикын, Улаан-Үдын уран hайканай ба сувенирнүүдэй заводой коллективүүд продукци худалдаха түсэбөө дүүргэнэгүй. Эдэл предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар гээгдэлдэ оронхой.

Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ завод шэнэдхэн заhабарилагдажа эхиhэн юм. Теэд энэ хүдэлмэри тэсэнэгүйгөөр унжагайруулагдана. Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд гэр байраар тон муугаар хангагданхай, тэдэнэй үхибүүдые саад ба яслида оруулха аргагүйдэнэбди. Эдэ дутагдалнуудые хараада абажа, зохико хэмжээ абахыень республикын правительствые гуйнаб гээд нүхэр М. Ф. Завгородняя хэлэбэ.

Буряадай геологическа управлениин начальник, депутат **А. С. Фильке** Верховно Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, республика дотор барилгын хүдэлмэри hайжаруулха асуудалда гол анхаралаа хандуулhан байна. Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эхилhэнтэй дашарамдуулан республикын газар дайда дээрэ барилгын шэнэ материалнуудые бэдэрэн олохо шухала даабари управлениин геологууд дүүргэжэ эхилээ. Энэ хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Буряадай геологическа управлениин коллективэй урда 1975 ондо ехэ зорилгонууд табигданхай. Тэрэнээ бэелүүлхын тула арга боломжонуудаа элирүүлэн, мүнөө угтамжын түсэбэй гол зорилгонууд тодорхойлогдожо байна.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй юhэдэхи сесси дээрэ Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист, депутат **А. М. Баранов**, республикын ажалшадай hуудал байдалай хэрэглэмжэ хангалгын министр, депутат **Г. А. Ерёмин** гэгшэд үгэ хэлээ.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **А. У. Модогоев** республикын Верховно Соведэй юhэдэхи сесси дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй формовщица С. Б. Бузаева, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой hаалишан А. Ф. Плюснина.

С БАЛДУЕВАЙ фото.

ЁЛКЫН НААДАН

Шэнэ жэлнай айлшалан ерэнхэй. Тэрэнине хаа хаанагүй баярай оршон байдалда угтадаг заншалтай. Хэтэдээ ногоон хасуури модо шэмэглэн гоёогоод, ехэ найр зугаа эмхидхэдэг, дуу дуулалдан сэнгэдэг гээшэ. Хүүгэдэй 52-дохи саадта хүмүүжүүлэгдэдэг багашуул мүнөө лэ шэнэ жэлэй найрта үнихэнэй бэлдэжэ эхилһэн юм. Ахамар үхибүүдынь һонирхолтой шүлэгүүдые сээжэлдэһэн, шог наада, хатарта һураһан байна. Шэнэ жэлэй һайндэртэ эндэ ерэһэн хүнүүд үхибүүдэй ехэтэ һонирхон уншадаг үльгэр, онтохонуудай геройнууд — Сууса гаалжан гэргэнтэй, үнэгэнтэй, шандагантай, баабгайтай заатагүй уулзаха. Элдэб амитанай баг үмдэһэн багашуул сасагтай монсогтой ёлкоёо тойрон хатар наадажа, дуугаа дуулалдан, сэнгэн зугаалжа байха...

Үдэрэй арбан час. Жабар-Үбгэнэй холын холо аян замһаа үхибүүдтэ айлшалан ерэхэ саг ойртобо. Багашуул тэсэжэ ядан хүлеэнэд, альга ташан Жабар-Үбгэнийе үрин дуудана. Уданшьегүй Саһан Хүүхэн ашаяа дахуулһан, бэлэг сэлэгээ нюргандаа даажа ядатараа үргэлһэн, таяг тулан аахирһаар, саһан сагаан ута һахалтай Жабар-Үбгэн ерэжэ, үхибүүдые Шэнэ жэлээр амаршална, һуралсалдань шэнэ амжалта хүсэнэ. Үндэр наһа, удаан жаргал юрөөнэ **(1-дэхи зураг).** Шэнэ жэлэй найр шэнэ хүсэтэйгөөр зэдэлжэ, бүри хүхюутэй сэнгүү болошоно. Үхибүүд шэмэгтэйхэн ёлкоёо тойрон, шэнгэхэн аялгаар ханхинаса дуу дуулалдан, гар гарһаа барисалдан хатар наадана.

Дүй дүршэлтэй хүмүүжүүлэгшэд Софья Григорьевна Агапова, Галина Сергеевна Солдатенко гэгшэд багашуулай дунда эндэ тэндэ бии боложо, сог залиинь бадараана. Тус саадые даагша, Ажалай Улаан Тугай ордено Нонна Павловна Калашникова шэнэ жэлэй ёлко гоёолгодо эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, ехэхэн туһаламжа үзүүлһэн байха юм.

Найр наадан түлэг дундаа орожо, багашуул ээлжээ ээлжээгээр Жабар-Үбгэнэй хажууда ерэжэ, бэлиг шадабаряа хүнгэн солбоноор, һүбэлгэн ухаатайгаар харуулна. Үхибүүд нүхэдэйнгөө дуу дуулалдахада, шүлэг уншахада, хатар наадахада, ехэл анхаралтайгаар адаглан хаража һуунад. **(2-дохи зураг).** Солдатенко Серёжа, Содномов Володя, Балдуев Серёжа **(3-дахи зураг)** шүлэгүүдые уран хурсаар уншажа, Жабар-Үбгэнэй бэлэг сэлэгтэ, нүхэдэйнгөө магтаалда хүртөө.

Хүүгэдэй 52-дохи саадта үнгэргэгдэһэн багашуулай шэнэ жэлэй найр эмхитэй һайнаар, хүхюу зугаатайгаар үнгэрөө.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ТОБШО ҺОНИН

Спорт

ДААМ. Транспортын инженернүүдые бэлдэдэг Москвадахи институдай студентка Елена Михайловская уласхоорондын даамаар эхэнэрнүүдэй дунда түрүүшын дэлхэйн чемпионка болобо. Һүүлшын урда тээхи турта Голландиин даамшан Е. Пьювенхюйхен гэгшые шүүжэ, юһэн нааданһаа 7,5 очко абаад, хэндэшье хүсэгдэхэеэ болёо.

Вильнюс хотын мастер Эдвард Бужинский эдиршүүлэй дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ илажа гараха аргатай юм. Мүнөө тэрэ зургаан очкотой болонхой. Үшөө нэгэ наадан үлэбэ. Гроссмейстернүүдэй хабаадажа байһан Шэнэ жэлэй нааданда хоёр тур үлөө. Х. Вирсма (Нидерланда), И. Куперман (СССР) гэгшэд түрүүлжэ ябана.

ШАТАР. Спортын энэ зүйлөөр дэлхэй дээрэ эгээл эдир уласхоорондын мастер, Тбилисиин 13 наһатай һурагша Майя Чибурданидзе үшөө нэгэ шанда хүртэбэ. Тбилисиин Шатарай ордоной чемпионой нэрэ солоо. Тэрэ эрэшүүлэй дунда гансаараа наадаһан байна. Хоёр мастер, долоон мастерта кандидат, нэгэдэхи разрядтай гурбан шатаршан мүрысөөндэ хабаадаба. Майя хоёр мастерые шүүгэ. Эдир шатарша басаган 10,5 очко абаба.

СССР-эй шэнэ чемпион Александр Белявский, гроссмейстер Рафаэль Ваганян Гастингс хотодо нээгдэһэн шатарай уласхоорондын заншалта мүрысөөндэ хабаадахаяа ошобо.

Энэ мүрысөөнэй онсо юумэниинь юуб гэбэл, тэрэ хуушан жэлдэ эхилээд, шэнэ жэлдэ дүүрэдэг юм. Энэ жэлэй мүрысөөн ойн баярай юм: тэрэ табидахяа үнгэргэгдэжэ байна.

Түрүүшын нааданда Белявский Ваганян хоёр уулзахадаа, тэнсээ.

ГАНДБОЛ. СССР-эй суглуулагдамал командын гандболистнууд Португалида мүрысэхэдөө, «Бейра-Мар» гэжэ клубай спортсменүүдтэй уулзаба. Тиихэдээ 33:21 тоотойгоор илаа.

БАСКЕТБОЛ. СССР-эй чемпионадта Ленинградай «Спартак» талмай дээрээ Тбилисиин «Динамо» командые үгтан абахадаа, 63:66 тоотойгоор шүүтдэшоо. Киевэй «Строитель» Вильнюсэй «Статива» гэжэ командые 73:66 тоотойгоор илаһан байна.

ХОЁР ЗҮЙЛЭЙ МҮРЫСӨӨН. Уфагай 22-той спортсмен Фарид Закиров 412,2 очко абажа, хоёр зүйлэй мүрысөөгөөр ороной чемпион болобо.

Кавголовой трамплин дээрэ 69 болон 72,5 метртэ һүрэһэн байгаа. 15 километртэ санаар урилдахадаа, тэрэ наймадахи дүн харуулаа — 57 минута 54 секунда.

ШТАНГА. Манай ороной суута штангист Василий Алексеев 243,5 килограмм штанга түлхин үргэжэ, дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо. Иигэжэ тэрэ дэлхэйн рекорднуудай таблицада 69-дэхеэ заһабари оруулһан байна.

1924—1926 онуудта СССР-эй рекордсмен, чемпион байһан, совет хүндэ атлетикын эхи табигшадай нэгэн Ян Спаррегэй нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө Липецкдэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Алексеев хабаадаһан байна.

ХОККЕЙ. США-гай хото городуудаар ябажа, мүрысөөнүүдые үнгэргэхэдөө, «Крылья Советов» командын хоккеистнүүд «Балтимор клипперс» гэжэ профессиональна командые 9:3 тоотойгоор шүүгээ. Москвагай спортсменүүд энэ илалтаяа «Крылья Советов» болон СССР-эй суглуулагдамал командын тренер Б. Кулагинай түрэһөөр 50 жэлэй ойдо зорюулһан байна.

Горький хотын «Торпедын» хоккеистнүүд хоёрдохи нааданда илалта туйлаба. Швециин «Аиф Кируна» гэжэ командые 12:2 тоотойгоор шүүгээ.

Москвагай «Спартагай» хоккеистнүүд «Ододой кубок» гэһэн мүрысөөндэ хабаадажа байна. Хоёрдохи наадандаа Чехословакиин ЗКЛ гэжэ клубай командые 6:3 тоотойгоор шүүгээ. Москвагай «Динамо» «Ахерныи кубогта» хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадажа байна. Стокгольмын «Юргорден» командатай наадахадаа, 3:3 тоотойгоор тэнсэбэ.

Залуушуулай командануудай дунда дэлхэйн хоёрдохи «туршалгын» чемпионадта совет хоккеистнүүд үшөө нэгэ илалта туйлаба. Винницэ хотодо ЧССР-эй суглуулагдамал командые 5:1 тоотойгоор шүүгээ.

СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командые һоригшо спортын габьяата мастер Ю. Морозов ТАСС-ай корреспонденттэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө, вратарь Мышкин, хамгаалагша Кучеренко, добтологшо Хатулев гэгшэд илангаяа һайнаар наадана гэжэ тэмдэглээ. Хатулев хоёр нааданда дүрбэн шайба сохижо оруулһан байна.

Хоёр нааданай һүүлээр СССР-эй, Канадын командануud 4—4 очко абаад, түрүүлжэ ябана. ЧССР-эй ба Финляндиин суглуулагдамал командануд 1—1 очкотой болонхой. США-гай Швециин хоккеистнүүд нэгэшье очко абаагүй.

БҮМБЭГЭТЭЙ ХОККЕЙ. Ороной чемпионадта түрүү һуури эзэлжэ ябаһан Москвагай «Динамо» Алма-Атада нютагай хоккеистнүүдые 4:3 тоотойгоор илаа.

Москвагай «Динамо» 12 нааданай һүүлээр 24 очкотой болонхой. 13 нааданай һүүлээр Свердловскын хоккеистнүүд 22 очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлнэ.

(ТАСС).

АЖАЛШАДАЙ байдалые муудхалгада шэглүүлэгдэһэн правительствын политикада эсэргүү хүдэлөөн бүхы Дани соогуур үнгэрбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Копенгагенда болоһон олоной хабаадалгатай митингын үедэ. «Биднэртэ эгээл мүнөө ажал хэрэгтэй» — гэжэдемонстрантнууд эрилтэ табина.

Нордиск — ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Буряадай АССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Совегэй юһэдэхи сесси. «1975 ондо Буряадай АССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй түсэб тухай» Буряадай АССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ депутат И. А. Хазагаевай элидхэлһээ. (түгэсхэлынь 2-дохи хуудаһанда). «Мүрысөөнэй ябаса тухай» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. 1975 оной «Буряадай АССР-эй Гүрэнэй бюджет ба 1973 оной Буряадай АССР-эй гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай» Буряадай АССР-эй финансын министр Ч. В. Ендоновой элидхэлһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һонин. Хилын саана.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Бронзовая птица» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 14.05—18.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Һурагшадта «Юнкор» — телевизионно клуб. 19.20 — Телевизионно һонин. 19.40 — «Хүн ба байгаали». 20.20 — «Две музы М. Чюрлениса» — түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдана.

«Орбита». 20.50 — Хари гүрэнэй эстрадын артистнуудай концерт (үнгэтэ). 22.15 — Документальна фильм. 22.40 — «Три дня в Москве» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи сери). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Классическа хүгжэмэй концерт. 19.35 — «Шатарай һургуули». 20.05 — «Хүн — коллектив — экономико».

САГААН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Саһан балай орохогүй. Баруун тээһээ секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 18—23, Хяагтын аймагта, мүн Байгал шадарай урда нютагуудаар 13—18, хойто аймагуудаар 22—27 градус хүйтэн. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 29—31, үдэрынь 20—22 градус хүйтэн байха.

Хилын саанаһаа

· телефон · телеграф · радио

БОНН

Г.-Д. ГЕНШЕРЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, США-гай Президент Дж. Фордын хоорондо Владивосток шадар болоһон уулзалга ехэ удха шанартай байна гэжэ ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр Г.-Д. Геншер тэмдэглээ. Энэ уулзалгын үедэ гол шухала асуудалнуудаар, тодорхойлон хэлэхэдэ, стратегическэ ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха тухай асуудалаар шиидхэбэри абтаһан байна гэжэ тэрэ Гессенэй радиогоор үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ.

Европын социалис гүрэнүүдтэй харилсаагаа һайжаруулха гэһэн политикаяа ФРГ-гэй правительство бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ юм гээд гадаадын хэрэгүүдэй министр хэлэбэ. Иимэ политика эб найрамдал хангалгын аша туһада харюусаха байна. Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаpуулгада ФРГ-гэй правительство онсо анхаралаа хандуулна.

ХАНОЙ

БАРИЛГАШАД ДҮНГҮҮДЭЭ СОГСОЛНО

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, провинцинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн эндэ боложо, үнгэрһэн жэлэй капитальна барилгын дүнгүүдые согсолһон байна.

Дайнай һүүлэй хүшэр бэрхэшээлнүүдые дабан, ДРВ-гэй барилгашад 76 мянга гаран киловатт хүсэтэй электростанцинуудай шэнэ агрегадуудые ашаглалгада оруулаа, трансформаторна 9 ехэ подстанци, ехэ вольтын электро-дамжуулгын 135 километр утатай лини баряа. Хирпиисын 32 шэнэ завод хүдэлжэ эхилбэ. Тхайнгуйендэхи металлургическа комбинадта гурбадахи домные һэргээжэ дүүргээ. 1974 ондо баригдаһан шахтануудай ажалай бүтээсэ 200 мянга гаран тонно болоһон байна. 83 мянган гектар талмайгай газар уһалха түхеэрэлгэнүүд баригдаа.

Республикын хотонуудта байрын шэнэ гэрнүүд урган бодоо. Хойто Вьетнамай эгээл ехэ хотонууд болохо Ханойдо, Хайфондо барилга үргэнөөр хэгдэнэ.

50 мянган һурагшад шэнэ һургуулинуудта һуража эхилээ.

УЛААН-БААТАР

БАТА НАЙДАМТАЙ ДАБШАСА

ТАСС

МНР-эй шулуу нүүрһэнэй промышленностиин түрүүшын шахта болохо Налайхын хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даабарие болзорһоонь урид дүүргээ. Республикын түмэр замшад үйлэдбэриин гол дүнгүүдээр түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хараалагдаһан хэмжээндээ хүрэһэн байна. Ниислэл хотын бүд нэхэгшэд шэнэ, 1975 оной түсэбөөр үнинэй ажалладаг.

Ажалай иимэ мэдээсэлнүүд Арадай Монголой бүхы заха булангуудһаа орожо үргэлжэлһөөр. Республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе монгол ажалшад илалта амжалтаар тэмдэглээ. Социалис общество байгуулалгые дүүргэхэ гэһэн МНРП-гэй программна зорилгые бэелүүлхэ замда орон шэнэ ехэ алхам хэһэн байна. Республикын 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэһээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр МНР-тэ ерэлгэһээ уламжалан, бүхы арад зоной дунда политическэ, ажалай эдэбхи дээшэлһэн байна.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегациин манай ойн һайндэртэ хабаадажа байһан ушар монгол ба совет арадуудай ленинскэ хани барисаанай, МНРП-гэй ба КПСС-эй, МНР-эй ба Советскэ Союзай аха дүү ёһоной нэгэдэлэй шэнэ гэршэ тэмдэг болоно», — гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал Улаан-Баатарта болоһон баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ һэн.

Монголой обществын түрүү хүсэн — ороной залуу хүдэлмэришэн анги үргэн ниитэ ажалшадай мүрысөөе толгойлно.

Монгол ажалшадай байдал һайжарна, соёл культураһь дээшэлнэ. Дэлхэйн социалис оронуудай бата звено болохо МНР-эй гадаадын политическэ, гадаадын экономическа харилсаан һайжаржа байнхай.

БРАЗЗАВИЛЬ

КПТ-гэй хоёрдохи съезд дүүрэбэ

ТАСС

Коммунис Ажалай партиин (КПТ) ээлжээтэ хоёрдохи съезд эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Республикын бүхы районуудай партийна организацинуудай делегадууд ороной политическэ ба экономическа хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, эмхидхэн байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн табан жэлэй турша соохи КПТ-гэй ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолһон, партийна организацинуудай хүдэлмэриин түсэбүүдые хараалһан байна. Республикын ажалшадые ударидагша — КПТ ороной бэеэ дааһан байдалтай болохын тула, тэрэнэй экономико, соёл, эрдэм наука ба искусство хүгжөөлгэдэ эдэнэй хүсэлэл оролдолгые элсүүлнэ гээд съездын тогтоолнууд дотор хэлэгдэнэ.

Социалис оронуудтай, Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудтай харилсаа холбоон Конгын Арадай Республикада шэнэ общество саашадань амжалтатайгаар байгуулгын эшэ үндэһэн болоно гээд съезд онсолон тэмдэглэһэн байна. Гадаадын политикын асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаа.

КПТ-гэй ЦК-гай түрүүлэгшын тушаалда үшөө дахин һунгагдаһан Мариан Нгуаби түгэсхэлэй заседани дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

КАМБЕРРЭ

„Трэйси" гэжэ шанга һалхин бууба

ТАСС

Декабриин 25-да «Трэйси» гэжэ шанга һалхин Австралиин Дарвин хото шадар боложо, ехэ гай усал татаба. Сэрэгэй ба граждан самолёдууд бүрин һандаргагдаһан хотодо эдеэ хоол, эм дом асарна. Австралиин далайн сэрэгэй хүсэнүүдэй арба гаран корабль барилгын материалнуудые, түлишэ абаашахаяа Дарвин хото руу шэглэн гараба.

Гэр байрагүй үлэһэн хүнүүд майхан соогуур, һандарангүй үлэһэн гэрнүүд соо ажаһууна. Энэ хотодо үбшэн тахал дэлгэржэ байна. Хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэнэ.

Австралиин премьер-министрэй орлогшо Дж. Кэрнс, министрнүүдэй кабинедэй бусад гэшүүд Дарвин хотодо ерээ. Энэ хотые ондоо тээ шэнээр бариха хэрэг гарахал ха гэжэ Дж. Кэрнс мэдүүлбэ.

ЛИССАБОН

ОЛОНИИТЫН МИТИНГ

ТАСС

Португалиин Коммунис партиин эмхидхэһэн олониитын митинг Порту хотодо болобо. Португалиин Компартиин Генеральна секретарь Альваро Куньял митинг дээрэ үгэ хэлээ. Орон доторхи экономическа байдалда, тодорхойлон хэлэхэдэ, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ тэрэ гүнзэгы шэнжэлэл хэбэ. Жэжэ ба дунда шадалтай газар ээлэгшэдэй байдал һайжаруулхын тула Компарти бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ гэжэ А. Куньял тэмдэглээ.

ОТТАВА

Канадын Компартиин ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Хүдэлмэришэдые олоорнь ажалһаа гаргалгые болюулха, ажалшадай салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ, мүнгэнэй үнын уналгада эсэргүү эрилтэ Канадын Компарти табиба. Ороной бүхы ажалшадта Шэнэ жэлэй хандалгые тэрэ тунхаглуулаа.

Канадын экономико хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороод байна. Холбоото Штадуудтай Канадын экономическа харилсаанһаа экономикомнай улам хүшэр байдалда ороно гээд хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Канадын улам олон зон обществоёо үндэһөөрнь хубилгахын түлөө, ажалшан арадай хуби заяанайнгаа эзэд болохын түлөө тэмсэнэ гээд КПК тэмдэглээ. Социализм хадаа Канадын арад зоной ажабайдалай гол шухала асуудал болоно.

Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай худалдаа наймаанай, соёлой, эрдэм наукын харилсаае али бүхы талаарнь хүгжөөхын түлөө Канадын Компарти тэмсэнэ.

Канада эб найрамдалай, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаpуулгын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураалгын, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дэмжэлгын политика залан сэхээр бэелүүлхэ ёһотой.

Хүдэлмэригүйдэлгые усадхан зайсуулха, арад зоной байдал һайжаруулха политика бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ нэгэдэлээ бэхижүүлхэ уряатайгаар Компартиин ЦК бүхы ажалшадта хандаба.

ХҮДЭЛМЭРИГҮЙШҮҮЛ ОЛОШОРНО

1974 ондо капиталис олон оронуудай экономико хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороһон байна. Мүнгэнэй үнын уналга, үйлэдбэриин доошололго, яажашье һаань ехэ ашаг олзо олохо гэһэн монополинуудай шунахай эрмэлзэлгэ — эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, олон тоото ажалшад хүдэлмэригүй үлөө. Тиин шэнэ жэлдэ эдэнэр ажал олохо этигэл найдабаригүй байһаар.

Предприятинуудые хааһанһаа, олон хүнүүдые ажалһаань гаргаһанһаа уламжалан, Америкын Холбоото Штадуудта хүдэлмэригүйшүүл улам олошорно. Мүнөө эндэ 6 миллион хүн хүдэлмэригүй байһаар. Энэнь ажал хэхэ аргатай бүхы хүн зоной 6,5 процент болоно.

1974 оной декабрь һарын түрүүшын 7 хоногой турша соо 693,600 хүн хүдэлмэригүй дээрэһээ тэдхэмжэ эрин, хандаһан байна. Энэнь урда неделиһээ — 169,500 хүнөөр, харин жэлэй урда тээхиһээ 348,900 хүнөөр олон.

Мүнөө Англида 710 000 хүн хүдэлмэригүй гэжэ «Санди телеграф» газетэ мэдээсэнэ. Һүүлэй һарын турша соо эндэ хүдэлмэригүйшүүл 20 мянгаар нэмээ.

Франциин 20 наһа хүрөөгүй 750 мянган хүбүүд, басагад хүдэлмэри оложо ядана гээд «Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

Энэ предприятида хүдэлдэг 1700 хүнэй 600-ень 1975 оной түрүүшын һарануудай турша соо ажалһаань гаргахые хараалжа байһан тухайдаа ФРГ-гэй «Ролливерк» гэжэ концерндэ хабаатай Брауншвейгтэхи фотоаппаратурын заводой захиргаан соносхоо.

Тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, Пакистанда 2,5 миллионһоо үлүү хүдэлмэригүйшүүл тоологдоно.

(ТАСС).

РИМ

ИСПАН АРАД ТЭМСЭНЭ

ТАСС

Испаниин засаг захиргаан тон хүшэр бэрхэтэй байдалда ороод байна гэжэ Марселино Камачогой, Испаниин профсоюзай хүдэлөөнэй бусад хүтэлбэрилэгшэдэй «Унита» газетэдэ тунхаглуулһан бэшэг дотор хэлэгдэнэ. М. Камачогой ба тэрэнэй хани нүхэдэй тамалагдан зобоогдожо байһан Карабанчель түрмэһөө Мадридта ерэһэн Италиин Профсоюзай делегациин гэшүүдтэ тэрэ бэшэг дамжуулагдан барюулагдаа.

Испаниин зонхилхы захиргаан олониитын дунда хүндэгүй болонхой гэжэ бэшэг дотор тэмдэглэгдэнэ. Гурба һарын турша соо орон дотор буһалгаанууд, манифестацинууд таһалгаряагүй боложо, хүдэлмэришэн анги хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү хатуу шанга харюу сохилто хэжэ байһаар.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэгшэ испан арадые дэмжэхэ уряатайгаар ороной профсоюзай хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд дэлхэйн олониитэдэ хандаба.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительсва и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67,81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной январиин 3. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03301. Заказ № 00444